ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

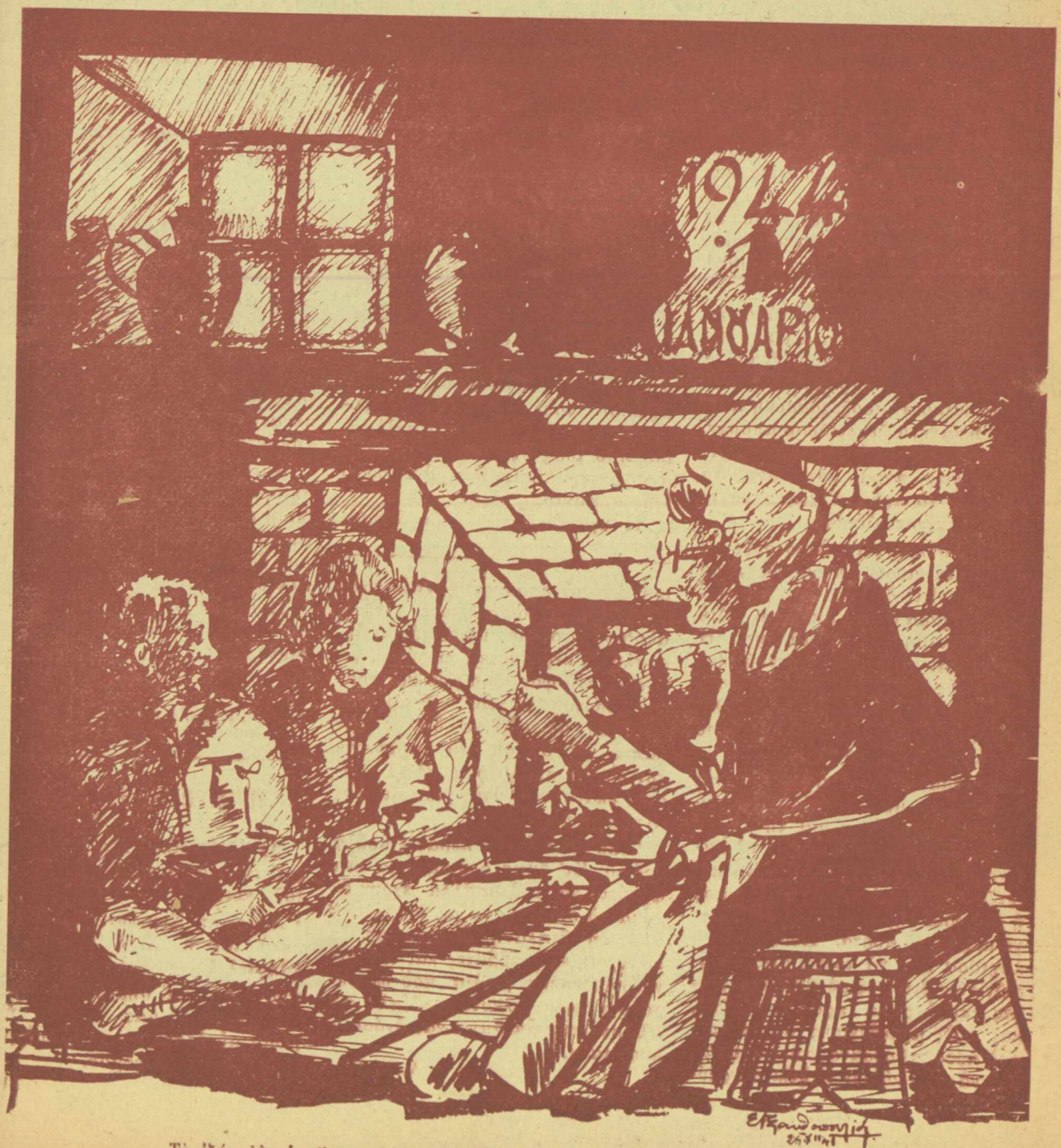

Τὸ ἐξώφυλλο ὀφείλεται στὸ νεαρὸ Καλλιτέχνη Λ. Ξανθοπουλίδη.

ΤΕΥΧΟΣ : 11 - 12

ΔΡΧ. 5.000

ΛΙΓΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ

Χριστούγεννα.... Καμπάνες, φάτνες, κρῦο, κάλλαντα κι' ἔπειτα μιὰ κάτασπρη καὶ μακρυνὴ σειρὰ ἀπὸ χιόνι ποὺ καταλήγει στὰ κλαδιὰ κάποιου ξεριζωμένου ἔλατου. Καὶ παιδιά, παιδιὰ πολλά, φωνές, ὅλα ἀνάκατα χωρὶς τάξη, χωρὶς ρυθμό, γεμίζουν μιὰ ὁλόκληρη εἰκόνα στὴ μνήμη μου καὶ μὲ κάνουν νὰ ψιθυρίζω: Χριστούγεννα!

Γύρω μου χτυποῦν καμπάνες, γεμίζουν οἱ βιτρίνες παιχνίδια, ἔλατα, ἀλλὰ ἡ παιδικὴ χαρὰ ἔχει πετάξει πιὰ μακρυὰ καὶ τὸ μόνο ποὺ μένει εἶναι μιὰ γλυκειὰ καὶ μακρυνὴ ἀνάμνηση γύρω ἀπὸ ἕνα κοντὸ παιδὶ ποὺ μάλωνε γιὰ τὰ δῶρα τοῦ δένδρου καὶ τσακωνότανε γιὰ τὸ μεγαλύτερο κομμάτι τοῦ γλυκοῦ.

Εἶναι καιρὸς τώρα ποὺ τὰ γλυκὰ εἶν' ἁπλωμένα μπροστά μου. Κι' ὅμως ποῦ ἡ χαρὰ ποὺ ἔνοιωθα παλιὰ ὅταν τὶς παραμονὲς ἀνακάλυπτα κάποια μισοξεχασμένη πιατέλα ἢ κανένα ξεκλείδωτο μπουφέ. Δὲ λογάριαζα οὔτε νηστεῖες οὔτε μεταλήψεις παρὰ μόνο πῶς θὰ βολευτεῖ τὸ πρᾶγμα χωρὶς νὰ τὸ πάρει κανένας εἴδηση.

Τί τὰ θέλετε; Τὰ Χριστούγεννα εἶναι μιὰ γιορτὴ πέρα ὡς πέρα παιδική. Κι' ὅποιος δὲν ἔνοιωσε τότε τὴ χαρὰ δὲ θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ καταλάβη τὸ νόημά της. Ἡ σκέψη ὅτι σὰ σήμερα γεννήθηκε ἕνας Θεὸς δὲ φέρνει καμμιὰ συγκίνηση ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ παραβληθεῖ μὲ τὴν ἀγωνία τοῦ παιδιοῦ ποὺ περιμένει τὸ δῶρο του.

Θυμᾶμαι ἀκόμα τὶς παραμονὲς ὅταν γύριζα μὲ τὴ μητέρα μου στὰ μαγαζιὰ τὴ φούρκα καὶ τὴ στεναχώρια μου σὰν κολλούσαμε σὲ κανένα κατάστημα γεμάτο πιάτα καὶ τετζερέδες ἢ σὲ κανένα ἄλλο ποὺ ἡ μυρωδιὰ τῆς ναφθαλίνης ἔφθανε μέχρι τὴ πόρτα. Πόσε ἦταν ἡ λαχτάρα μου νὰ τρέχω στὶς καταφώτιστες βιτρίνες μὲ τὶς φανταχτερὲς μπάλλες τὰ πράσινα τραῖνα, καὶ τοὺς μολυβένιους στρατιῶτες ποὺ προσπαθούσανε στὴ φαντασία μου νὰ καταλάβουν τὸ ξύλινο φρούριο μὲ τὸ πράσινο χαντάκι καὶ τοὺς στρογγυλοὺς πύργους. Ἕνας ἀληθινὸς πόλεμος μὲ βαπόρια, ἀεροπλάνα, ὀτρατιῶτες, φρούρια, γινότανε στὴ φαντασία μου καὶ κράταγε ὅσότου τὸ χέρι τῆς μητέρας μου ποὺ μὲ τράβαγε διέλυε σὰν καπνὸ τὰ ὄνειρα καὶ ξαναφερνε τὴν εἰρήνη στὴ βιτρίνα μὲ τὰ πράσινα ἔλατα καὶ τοὺς χιονισμένους Ἁηβασίληδες.

Ἀπὸ τότε ἔχουν περάσει πολλὰ χρόνια. Κι' ὅμως δυὸ κανόνια ἕνα φρούριο καὶ μιὰ μπάλλα ἔχουν ἀκόμα τὴ δύναμη νὰ μὲ τραβήξουν ἀπὸ τὴ διπλανὴ βιτρίνα μὲ τὶς πολύχρωμες γραββάτες καὶ τὰ καινουργιοδεμένα βιβλία ποὺ φιγουράρουν τώρα τελευταῖα δίπλα δίπλα στὰ πιὸ ἀπίθανα καὶ ἀνόμοια πράγματα.

Α. Σ. Α.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Οἱ γιορτὲς γίναν ἀνάγκη κοινωνικὴ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ ἄνθρωποι χάσανε τὴν ἀφροντισιά τους.

Προσπαθοῦν νὰ ὑποκριθοῦν τὸν ἀνέμελο ἢ τὸν εὐχαριστημένο. Συγκεντρώνονται κατὰ μάζες ἢ ὁμάδες καὶ σκαρώνουν παιγνίδια, τραγουδᾶνε, τάχα, μὲ πολλὴ ἀφέλεια, εἰρωνεύονται τοὺς διπλανούς τους, δείχνουν τὴν εὐφυΐα τους, σοβαρεύονται ὅταν χρειάζεται κάτι τέτοιο, γιὰ νὰ δειξουν τό... βάθος τῆς σκέψης τους, ὀνειροπολοῦν ἢ μελαγχολοῦν στὸ τέλος μὲ τὴν ἰδέα πὼς στὸ τέλος τοὺς περιμένει—στὸ κατώφλι τους— ὁ ἄλλος ἑαυτός τους, πουλὶ μὲ μαδημένες φτεροῦγε, δίχως ὄνειρα καὶ μεγάλες ἐλπίδες.

Στὶς γιορτὲς διακρίνεις τὴν ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου ποὺ φτάνει στὸ τέλος τῆς διαδρομῆς του κι' ἑτοιμάζεται νὰ κατέβει. Τοῦ ἀνθρώπου ποὺ μετανοεῖ γιὰ τὴ ζωὴ ποὺ ἄρχισε—ὅστις ἀθελά του. Τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἐλπίζει—πολλὲς φορὲς ἀπελπισμένο—σὲ κάτι καλλίτερο ποὺ ἴσως οὔριο θάρθει. Τοῦ ἀνθρώπου τέλος ποὺ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὰ πάντα.

Ἡ ἀγωνία αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων γίνεται πεῖσμα ἐκείνη τὴ στιγμή, Ἕνα πεῖσμα γιὰ διασκέδαση καὶ ξενοιασιά. Γι' αὐτὸ τὶς περισσότερες φορὲς οἱ διασκεδάσεις εἶναι θλιβερὲς συναθροίσεις δυστυχισμένων ἀνθρώπων ποὺ φωνάζουν.

Μετὰ ἀπὸ μιὰ διασκέδαση κατὰ ὀγδόντα στὰ ἑκατὸ βλέπεις λυπημένες μορφές.

Ὕστερα ἀπὸ λίγο ἔρχεται ἡ ἀνάμνηση τῆς διασκέδασης αὐτῆς ποὺ, ἐνῶ κατὰ βάθος δὲν ἦταν παρὰ μιὰ κοινὴ δίχως τίποτε τὸ ἐλκυστικὸ συνάθροιση, ὅμως ἐπειδὴ πέρασε πολύ, ἢ λίγος καιρὸς γίνεται ὡραία ἀνάλογα πρὸς τὴν ἐπιθυμία μας καὶ τὴν ἐπιθυμία μας νάχουμε ἀναμνήσεις. Ὁ θάνατος μᾶς καταχτᾶ ὅλο καὶ πιὸ πολύ.

Σπουδαῖο ρόλο παίζει κι' ἡ ἐπιθυμία μας νὰ ἐπιδειχτοῦμε. Σὲ μιὰ γιορτὴ ἐπιδείχνουμε τὸ πνεῦμα μας (ἂν ὑπάρχει) τὴν ὀμορφιά μας (πολλὲς φορὲς) ἢ τὰ ροῦχα μας (τὸ συνειθέστερο).

Καὶ θυμώνουμε πολὺ ὅταν βρεθεῖ κάποιος ἄλλος ἐπικίνδυνος συναγωνιστής, καὶ δὲν κάνουμε τὴν ἐντύπωση ποὺ θέλαμε.

Κατὰ βάθος ἡ καλλίτερη διασκέδαση εἶναι ἡ δική μας διασκέδαση εἰς βάρος τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ πὼς ὅλοι μας διασκεδάζουμε εἰς βάρος τοῦ ἄλλου.

Ποιὸς θὰ τολμοῦσε νὰ διασκεδάσει ἢ νὰ εἰρωνεύεται μὲ τὸν ἑαυτό του;

Σ. ΜΑΡΑΝΤΟΣ

«Πορεία χωρὶς προορισμό».

Η "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ,,

Ὁ Ἐκδ. οἶκος Ε.Δ.Ι. κυκλοφορεῖ τὴ νέα ποιητικὴ δημιουργία τοῦ ποιητοῦ κ. Φοίβου Δέλφη: «Ἀγροτικὴ Συμφωνία», ἡ ὁποία κατὰ τὸν κ. Χ. Α. Βασιλειάδην: «ἀποτελεῖ σταθμὸ στὴν ποίησή του, ἀλλὰ καὶ σημαντικὸ σταθμὸ στὰ γράμματά μας. Δείχνη ἡ ἐργασία αὐτὴ τὸν ποιητή, ποὺ μπῆκε στὸ μεγάλο δρόμο».

ΕΚΔΟΤΕΣ
Γ. ΜΟΥΖΑΚΗΣ
Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ

ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Ἀκαδημίας 15
ΣΥΝΤΑΞΗ: Ὁδὸς Ψαρῶν 4β
Τηλέφ. 53 - 607

Συνδρομὲς Προσωρινές:
Ἑξάμηνη..... » 36.000
Τρίμηνη..... » 18.000

25 Δεκεμβρίου 1943

Ἀρχισυντάχτης
Τ. ΛΙΓΝΑΔΗΣ

Διευθυντὴς
Τ. ΝΑΤΣΟΥΛΗΣ

Στὴν ὕλη
Φ. ΦΥΛΑΧΤΟΣ

ΤΑ ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΝΤΑΙ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΦΟΙΒΟΥ ΔΕΔΦΗ

Ἀπ' ὅλα τὰ Χριστούγεννα πῶχω κάνει, τὰ Χριστούγεννα τοῦ χωριοῦ ἔχουν πάντα στὸ νοῦ μου μιὰ ἀλιώτικη γοητεία, μοῦ τραβᾶνε τὴν ψυχὴ καὶ τὴν νοσταλγία. Ἕνα χωριὸ στὸ ριζοβοῦνι κι' ἕνα τζάκι. Κούτσουρα ποὺ ἀνάβανε ὁλόνυχτα στὴν ἑστιά, κάτω ἀπ' τὸ καπνισμένο, ξεταβάνωτο σπιτάκι, μὲ τὰ ὀξότειχά του τὰ δαρμένα καὶ δοκιμασμένα ἀπ' τὸν καιρό... Ὅλα φτωχὰ ἐκεῖ μέσα ἀπ' τὶς πλίθες ὡς τὰ ξυλοπήρουνα καὶ τὰ ταπεινὰ σκληρὰ σκαμνιὰ καὶ τὸ σουφρά του. Νύχτες ἀστρόφεγγες τὸ παρέστεκαν κι' ἄγγελοι μυστικοὶ τὰ ὀνείρατά μου. Τὰ τραχειὰ σύνεργα δείχναν ἕνα γύρω τῶ γονιῶ μου, τὸ ἀγροτικὸ τὸ σκαρί. Ὁ θρύλος τῆς ζωῆς τους περιτριγυρίζει. Ὅλα μὲ τὴ γλῶσσα ποὺ ἐγὼ αἰστάνουμαι μοῦ διηγοῦνται τὴν ἱστορία ποὺ τῶν μακρινῶν μου προγόνων. Εἶναι ὁ θρύλος ὅλων αὐτῶν ποὺ ἔζησαν τὴ ζωή, ποὺ ρίζωσαν στὸ χῶμα της καὶ ποὺ στοίχιωσαν στὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ. Μὲ δένουν ὅλα μὲ τὴν ἱερότητα τοῦ σπιτιοῦ. Κάποτε οἱ γονεῖς μου ἦσαν ἄρχοντες τῆς γῆς, ἄνθρωποι ριζωμένοι σὰν τὰ βράχια στὸ μητρικὸ χῶμα. Τὰ παιδιά τους ὅμως ἔγιναν μικροχτηματίες διατηρώντας μόνο τὴν ἀνάμνηση ἀπ' τὰ μεγάλα καλά. Τὰ ὀνόματά τους δὲν ἔσβυσαν, στοίχιωσαν καὶ κεῖνα μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ... Τὸ κέδρο στὴ φωτιὰ μοσκοβολάει σὰ μοσκολίβανο. Ὁ Μάρκος στὸ κατώγι χλιμιντρᾶ ἕνα χλιμίντρισμα γεμάτο χαρά. Ὁ κόκορας στέλνει ἀπὸ τὴν κούρνια του ἕνα μήνυμα χαρᾶς μὲ τὸ λάλημά του. Ὁ γάϊδαρος γκαρίζει κι' ἡ Κάλεσα βελάζει χαρούμενα. Τ' ἄψυχα νιώθεις ἀπόψε, ὅλα ἀπ' τὶς κορφὲς τῶν βουνῶν ὡς τὰ βαθύσκιωτα ρέματα καὶ τὰ δέντρα νὰ πέρνουν ψυχὴ καὶ νὰ τραγουδᾶνε.

Ὄξω χιονίζει. Ὄξω φῶτα σὰ μέρα, καὶ τὴ βελόνα βλέπεις. Οἱ τσοπάνηδες στὰ ριζὰ τῶν βουνῶν ξεγεννοῦνε τὰ κοπάδια. Καῖνε ρίζες καὶ τοῦφες κλαριῶν, κάθονται σταυροπόδι καὶ σκυμένοι στὶς φωτιὲς καλοναρχοῦνε τὰ Γέννα μὲ τὰ σουράβλια τους. Οἱ πιστικοὶ λένε τὰ Γέννα μὲ τὰ σουράβλια τους σένα μαγικὸ σκοπὸ ἀπόψε, σὲ μιὰ γλώσσα ποὺ τὴν αἰστάνονται ἀκόμα καὶ τὰ ἄψυχα. Ἡ καρδιὰ τοῦ γέρικου βράχου σκιρτᾶ. Τὰ κοπάδια βελάζουν, μυριάδες νιογέννητα ἀρνάκια στὸ ἁλώνι μέσα τοῦ μαντριοῦ.

Ὁ οὐρανὸς πεντακάθαρος ἀπὸ πάνου κι' ἡ γῆς ὅλη ἀγάλλεται ποὺ θὰ γεννηθῇ ὁ Χριστός.

Θρύλος, ἀλήθεια, ψέμα, δὲν ξετάζω. Μούγινε τάμα, πίστη, ζωή. Ὁ Χριστὸς κάθε χρόνο, τὸ αἰστάνουμαι, γενιέται πέρα κεῖ στὸ ἥσυχο τὸ χωριό μου, μέσα στὸ φτωχὸ σπίτι μου, μέσα στὶς καρδιὲς ὅλων τῶν πιστῶν ποὺ τὸν περιμένουν... Σιωπή. Ὁ Χριστὸς γεννιέται ἀπόψε. Οἱ τσοπάνηδες κόβουν ρίζες καὶ τοῦφες κλαριὰ νὰ τὸν ξενυχτήσουν, νὰ στεγνώσουν τὰ νιογέννητα ἀρνάκια. Ὁ Χριστουγεννιάτικος αὐλὸς ἀντηχεῖ στὰ δελφικὰ ριζοβούνια. Ἀστράφτει κάτω ἡ θάλασσα τοῦ Κορινθιακοῦ, κι' ὅλος ὁ κόσμος δοξολογεῖ τὸν ἐρχομό του. Ἡ γῆς σκίζεται νὰ ξεπεταχτεῖ ἀπ' τὰ σπλάχνα της μέσα. Τῆς Γῆς μάνας ἡ μήτρα θὰ γεννήσει ἀπόψε ἕνα Θεό. Τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς θὰ ἀκολουθήσει σὲ λίγο τὸ δρᾶμα κι' αὐτὸ ὁ θάνατος κι' ἡ ἀνάσταση. Ἀλλὰ τώρα ἂς ψάλουμε ὅλοι μαζὶ μὲ τοὺς τσοπάνηδες τοῦ Παρνασσοῦ: Τὸ ἐπὶ γῆς εἰρήνη!... Ἀμήν. ***Φοῖβος Δέλφης***

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Πῶς ποθῶ τὴν ἐκκλησούλα πού στολίζει τὸ χωριό,
Μὲ τὴ δροσερὴ βρυσούλα κατ' ἀπ' τὸ καμπαναριό.

Ντροπαλὴ καθὼς φωλιάζει μὲς τὸ νοῦ μου καὶ θαμπή,
Λὲς πὼς στὴν ψυχή μου στάζει κάτι τι—σὰν προσευχή.

Κι' οἱ καμπάνες ὡς χτυπᾶνε πῶς μοῦ θέλγουν τὴν καρδιά,
Κοπελλιὲς ἀράδα πᾶνε στοῦ χωριοῦ τὴν ἐκκλησιά...

Κοπελλιὲς ἀράδα πᾶνε στοῦ χωριοῦ τὴν ἐκκλησιά,
Κι' οἱ καμπάνες ὡς χτυπᾶνε πῶς μοῦ θέλγουν τὴν καρδιά.

1937 Σ. ΛΕΦΤΕΡΓΙΑΣ

ΝΥΧΤΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

ΛΟΥΚΑ ΛΙΝΑΡΑ

Τούτη τὴ νύχτα τῆς Παραμονῆς
μοιάζω μικρὸ καραβάκι ποὺ συνε-
πῆρε ἡ τρικυμία μιᾶς χαρᾶς λου-
σμένης στὰ φῶτα.

Σὰν ἀστραπὴ διέσχισε τὰ στή-
θη μου ὁ ἐρχομὸς τῶν Χριστου-
γέννων, κι' ἔγινε ἰδέα καὶ στοχα-
σμός. Σὰ μιὰ σκέψη δική μου ποὺ
εἶχε χαθεῖ καὶ ξανάρθε μοναχὴ
τούτη τὴ νύχτα, ἔτσι σᾶν ἄσωτος
υἱὸς ποὺ ἐπιστρέφει. Πλάϊ μου οἱ
ἀνθρώποι γελαστοὶ περνοῦσαν φορ
τωμένοι τὴ χαρά τους σὲ πακέτα
πολύχρωμα καὶ πηγαίναν...

Εἶχα σταθεῖ στὸ σπίτι μου
ἐμπρὸς καὶ κυττοῦσα σαστισμένος
τούτη τὴν ἄξαφνη χαρὰ ποὺ κυλιό-
ταν στοὺς δρόμους. Ποῦθε νὰ ἤρ-
θε αὐτὸ τὸ γέλοιο ποὺ πλημύρισε
τὴ γῆς! ἀποροῦσα κι' ἀπόμενα
ἐκεῖ νὰ συλλογιέμαι μιὰν ἀγάπη
νὰ ξεχύνεται παντοῦ ἀπ' τὰ οὐρά-
νια. Μιὰ τρυφεράδα εἶχεν εἰσχω-
ρήσει στὴ ψυχή μου καὶ τὴ θέρ-
μαινε ἀπαλὴ σὰν τὸ χάδι μητέρας.
Ν' ἁπλώσω, ἔτσι, τὰ χέρια μου,
πεθύμησα, ν' ἀγκαλιάσω ὅλον τοῦ-
το τὸν κόσμο ποὺ περνοῦσε βια-
στικὸς κι' εὐτυχισμένος καὶ πιὰ νὰ
μὴ ξέρω τίποτες ἄλλο. Ν' ἀγκα-
λιάσω μοναχὰ ὅλη τὴ γῆς μὲ πα-
ράφορη ἀγάπη. Χαιρόμουν.

Πλάϊ μου δυὸ παιδάκια, ὡς δώ-
δεκα χρονῶν, λέγαν τὰ κάλλαντα μὲ
κόκκινα μουτράκια ἀπ' τὴν προσ
πάθεια ποὺ κατέβαλαν. Εἶχα στα-
θεῖ καὶ τὰ κυττοῦσα. Μετὰ τὰ πῆ-
ρα ἀπ' τὸ χεράκι τρυφερὰ σὰν
πατέρας καὶ τὰ ὁδήγησα πιὸ κεῖ σὲ
ἕνα μεγάλο μαγαζὶ γεμᾶτο ἀπὸ
φῶτα καὶ παιγνίδια. Σαστισμένα
ἐκεῖνα μὲ ἀκολούθησαν. Κι' ἦτανε
τόση εὐτυχία νὰ τὰ βλέπεις... Τὰ
ἄφησα ἐκεῖ νὰ διαλέξουν μοναχά
τους ὅτι θέλανε. Ἕνα κανόνι ὁ
ἕνας, μιὰ τρουμπέτα ὁ ἄλλος, ἕνα
σιδηρόδρομο καὶ μιὰ κούκλα με-
γάλη, ποὺ ἀνοιχτόκλεινε τὰ μάτια
της κι' ἦτατε στολισμένη σὰν κον-
τέσα. Αὐτὴ τὴ θέλαν, λέει, γιὰ τὴ
μικρότερη ἀδελφή. καὶ ἦταν τόσο
χαρούμενα γιὰ τοῦτο. Μετὰ μὲ
πρόσωπα ἱλαρὰ φύγανε βιαστικὰ
κι' εὐτυχισμένα.

«Γιὰ τὴ μικρὴ ἀδελφοῦλα» μοῦ
εἶχαν πεῖ. Τὸ συλλογιόμουνα τώρα
αὐτὸ συγκινημένος καὶ δάκρυζα
στὴ τόση τους ἀγάπη. Ἤξαιραν
κεῖνα, ἀγάπη, τί θὰ πεῖ καὶ μοῦ
τὸ εἶχανε μάθει ἀπόψε αὐτὸ καὶ
μένα.

Ἂς εἶναι εὐλογημένη αὐτὴ ἡ
νυχτιὰ ποὺ μ' ἄφησε νὰ μάθω τί
εἶναι ἀγάπη.

—Θέ μου! κάνε εὐτυχισμένα
δυὸ παιδιὰ ποὺ μοῦ ἔδειξαν τὸ
δρόμο τοῦ ναοῦ Σου!..

Λουκᾶς Λιναρᾶς

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΓΕΩΡΓ. ΚΑΒΑΛΙΕΡΟΥ
ΟΔΟΣ ΨΑΡΩΝ 4 - ΤΗΛ. 53.607
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΛΑΤΙ

Διαβαίνουν τὰ Χριστούγεννα. Μανάχα θ' ἀπομείνει,
κεῖ στὴ γωνιὰ—του τὸ δεντρὶ τὸ λαμπροστολισμένο.
Δὲ θὲ νὰ λάμψει ἀπὸ κεριὰ ποτὲς τὸ φωτισμένο
ἐλάτι.—ἄλλοι—Κάθε χαρὰ τριγύρω του ἀργοσβύνει...
Στερνὲς ἀναλαμπὲς ζωῆς ἕνα κερί του ἀφήνει...

Ἔξω ἡ βραδιὰ—χαρὰ Θεοῦ.—Δὲς τὴν κορφὴ ποὺ μένει
—ἀναμεσὶς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ στὴ γαλήνια πλάση—
μόνη, ψιλή, περήφανη. Ἐλάτια γιομισμένη
—νέα ἐλάτια—πούμειναν μεσ' τὴ ζωή—στὰ δάση...

. . . . . .

—Κανεὶς μολυντικὸς ἀχός· κι ὅμως, ἔχει βραδυάσει...

Φεγγοβολᾶνε οἱ κορφὲς στοῦ φεγγαριοῦ τὸ θάμπος,
καὶ χαιρετᾶνε τὸ Θεὸ τὸν νεογεννημένο...
Μαζί τους λάμπει—ἀχνόχαρα ὁ χιονισμένος κάμπος.
... Στοῦ δωματιοῦ τὸ μούχρωμα τὸ ἐλᾶτι ξεχασμένο,
στέκει βουβό—ἀκοίνητο: εἶναι πιὰ νεκρωμένο...

—»Ἀπόψε τέλειωσε, Ἀδελφοί, τῶν Χριστουγέννων ἡ ὥρα
ὁ λυτρωμὸς μὲς στὶς ψυχὲς ξαπλώθη πλέρια ὡς πέρα.
Ἐκόπασε τοῦ θάνατου ἡ παθιασμένη μπόρα...
ψύθηροι μύριοι ἀγγελικοί, χυθήκαν στὸν ἀγέρα...

. . . . . .

Κι' αὔριο μιὰ ζωὴ σβυστὴ θὰ δῆ ἡ νέα μέρα...

1942

Φίλιππος Φυλαχτὸς

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Κι' αὐτὴ 'χρονιὰ
Σιγαλινὰ
'Επέρασε καὶ πάλι.
Πρωτοχρονιά·
Ξανάρθε νά,
Γιὰ νὰ ξαναρθει ἄλλη...

Καὶ ἡ γιαγιὰ
Μὲ τὰ μαλιὰ
—Τὰ χιόνια στὸ κεφάλι—
Σκυφτά, σκυφτά.
Λυπητερὰ
Κάθεται στὸ μαγκάλι.

Καὶ τὸ γατὶ
Κεῖ στὸ χαλὶ
Κοιμήθηκε καὶ πάλι.
Κι' ἔτσι 'ζωὴ
—'Αργὴ μουντή—
Περπάτησεν ἀγάλι.

Ρ. Ε. Σωμερίτης

ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΟΥΛΑΛΑ

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΣΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Ἀνάμεσα στὶς ὡραῖες τέχνες ἡ ζωγραφικὴ εἶναι κυρίως τέχνη τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἡ ἀρχαιότης καὶ ὁ Μπαὴν ἐπροκάλεσαν τὸν θαυμασμό μας μὲ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ εἰς τοὺς Ρωμαίους ἡ γλυπτικὴ ἔφθασε εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς τελειώτητος.

Πρὸ τοῦ 15ου αἰῶνος ἡ ζωγραφικὴ δὲν παρήγαγε παρὰ ἔργα μικρῆς ἀξίας, ὅπως οἱ τοιχογραφίες τῶν κατακομβῶν καὶ τῶν πρώτων ἐκκλησιῶν μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ. Ὅτι ἔχει διανοηθεῖ ἀπ' αὐτές, δείχνει ὅτι γιὰ ἀρκετὸ καιρὸ ἐπικρατοῦν οἱ παλαιὲς παραδόσεις σχετικὰ μὲ τὴν φόρμα ποὺ κατα-πνίγουν τὴν φαντασία καὶ τὴν ἀτομικότητα τοῦ ζωγράφου

Οἱ πρῶτοι ζωγράφοι παρουσιάστηκαν στὴν Ἰταλία κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα: Gimabue, Duccio, Siotto, Jimou Martini. Πάντως μόνον ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ 15ου αἰῶνος ἀναφαίνονται οἱ ἀληθηνοὶ δάσκαλοι τῆς ζωγραφικῆς.

Ἕως τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰῶνος περίπου τὰ θέματα τῆς ζωγραφικῆς εἶναι παρμένα κυρίως ἀπὸ τὴν θρησκεία κι' αὐτὸ γιατὶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Κλῆρος κυβερνοῦσε τὰ πάντα. Τότε καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως μὲ τὶς τρομερὲς ἀπαγορεύσεις της ποὺ ἐμπόδιζε κάθε πρωτοβουλία στὴν τέχνη καὶ γράμματα.

Οἱ θρησκευτικὲς ἐπαναστάσεις, τὰ ἐκκρεμῆ ζητήματα τῆς θρησκείας καὶ οἱ μεταρρυθμίσεις εἶχαν ποτίσει βαθειὰ τὰ χρόνια ἐκεῖνα, μὲ θρησκευτικὴ μυστικοπάθεια. Αὐτὴ φαίνεται σὲ κάθε ἐκδήλωσι τοῦ κόσμου ἐκείνου, στὰ γράμματα, στὶς ὡραῖες τέχνες. Οἱ διάφοροι δημιουργοὶ εἴτε αὐθόρμητα εἴτε καταπιεζόμενοι ἀπὸ τὸν τυρανικὸ Κλῆρο, τὴν προσπάθειά τους, τὴν πίστι τους, τὴν ἐμπνευσί τους ἔχουν στραμένη πρὸς τὴν θρησκεία τοῦ μοιναδικοῦ θεοῦ, πῶς θὰ κτισθοῦν μεγαλύτεροι καὶ θὰ στολισθοῦν ὡραιότερα οἱ ναοί ποὺ θὰ ἀφιερώσουν στὸ μεγαλεῖον του. Δὲν μπορεῖ καὶ νὰ πῆ κανεὶς ὅτι αὐτὴ ἡ ἀποκλειστικότης, σχετικὴ βέβαια, τοῦ θέματος, θὰ μποροῦσε νὰ βλάψη τὴν ἐξέλιξι τῆς ζωγραφικῆς. Ταὐναντίον ἡ Βιβλικὴ ἱστορία οἱ βιογραφίες τῶν Ἁγίων καὶ ἰδίως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦν ἀνεξάντλητη πηγὴ ἐμπνεύσεως. Ὑπάρχει κυρίως πλῆθος ἀπὸ πίνακες ποὺ παριστάνουν τὴν Παναγία μὲ τὸ Θεῖον Βρέφος καὶ τὴν γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Μεγάλη ποικιλία συνθέσεως τοῦ θέματος αὐτοῦ, καὶ κάθε εἰκόνα Παναγίας ἢ κάθε εἰκόνα Χριστοῦ συναγωνίζονται γιὰ τὸ τέλειο καὶ ὑπέροχο.

Ὁ χῶρος δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἀναφέρω ὅλα τὰ ἔργα τῶν ζωγράφων τῆς ἐποχῆς αὐτῆς.

Θὰ ἀρκεσθῶ στὰ πιὸ γνωστὰ ὀνόματα: Jeanvan Eycr, Slugo van der Coes, Rembrandt. τοῦ τελευταίου ὁ πίνακ «ἡ Ἁγία οἰκογένεια μὲ τοὺς ἀγγέλους» ξεφεύγει τελείως ἀπὸ τὸν τόνο τοῦ θρησκευτικοῦ πάθους. Παρουσιάζει τὸ ἐσωτερικὸ ἑνὸς ἐργατικοῦ ὁλανδικοῦ σπιτιοῦ· ἡ Μαρία διαβάζει δίπλα στὴν κούνια τοῦ βρέφους, καὶ σκύβει μιὰ στιγμὴ νὰ σκεπάση τὸ μικρό. Μιὰ ἁπλὴ σκηνὴ ποὺ μόνο τὰ ἀγγελάκια ποὺ κατεβαίνουν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ δίνουν τὸν τόνο τοῦ θαύματος καὶ αὐτοῦ τόσο ἁπλὰ ποὺ περνᾶ σχεδὸν ἀπαρατήρητο

Boticelli, Philippino Lippi, Bellini Leonardo da Vinci: «ἡ Μαρία μὲ τὴν Ἁγ. Ἄννα καὶ τὸν Ἰησοῦ», πίνακ γεμᾶτος παραδοξότητα καὶ γοητεία. Τοῦ Michel Auye «ἡ Παναγία» καὶ ἡ «Ἁγ. Οἰκογένεια». Andrea del Jarto, τοῦ Raphaeb ἡ «Παναγία τοῦ Ἁγ. Σίξτου», «ἡ Παναγία μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὸν Ἅγ. Ἰωάννη ἐπονομαζομένη «ἡ ὡραία κηπουρὸς» ὅλο αἴσθημα καὶ λεπτότητα.

Le Correge, Le Titien, Veraués, Carrache, Louis Moralés, Ribera, Zurbaran, Vellasguez Murillo, Dürer.

Ἐδῶ σταματᾶ ἡ ζωγραφικὴ νὰ ὑμνῆ τὸ Θεῖο Μὲ τὸ πέρασμα τῶν χρόνων ἡ κοινωνία ἄλλαξε πολύ. Νέες ἰδέες, καινούργιες συνήθειες, ἀνάγκες. Οἱ γλύπτες, οἱ ἀρχιτέκτονες, οἱ ζωγράφοι ἐργάζονται πυρετωδῶς γιὰ νὰ στολίσουν τὰ ἀπέραντα ἀνάκτορα καὶ τοὺς πολυτελεῖς πύργους τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Ἡλίου, τῆς μεσουρανήσεως τοῦ Πρωσσικοῦ ἐκλεκτοράτου, τῆς αὐτοκρατορίας. Πηγὴ ἐμνεύσεως εἶναι τώρα τὰ εἰδυλλειακὰ τοπία, οἱ μυθολογίες, ἡ ἱστορία. Φθάνουμε πλέον στὴν ἐποχὴ τοῦ ρωμαντισμοῦ, ἐποχὴ ἀνατρεπτικὴ γιὰ κάθε τι παληό.

Ἑλένη Μπουλαλᾶ

ΚΑΝΤΣΟΝΕΤΑ

Ὅλα στὸν κῆπο σὲ προσμέ-
[νουμε
τόσα ὡραῖα χαρούμενα βραδά-
[κια
οἱ κρῖνοι, τὰ γαρούφαλα, τ'
[ἁγιόκλημα
καὶ τὰ στενά, τὰ γνώριμα δρο-
[μάκια.

Ὅλα στὸν κῆπο σὲ προσμένουμε
νὰ ξεπροβάλῃς πάλι κάποιο
[δειλὶ
Καὶ σὰ θὲ νἄρθῃς μεσ' στὴν
[ψύχρα τοῦ χινόπωρου
σ' ὅλα τριγύρω σου θὰ φέρῃς
[τὸν Ἀπρίλη.

Ὅλα στὸν κῆπο σὲ προσμέ-
[νουνε
κι' ἡ ξωτικιὰ ἡ νύχτα ἡ λαγγε-
[μένη
μὲ τόσες εὐωδιές, μὲ τόσα χρώ-
[ματα
τὴν ὁμορφιά σου καρτεροῦνε τὴ
[θλιμμένη.

Κ. Ξένος

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ ΔΟΥΛΟΥ

Ἀφέντη μου, συνήθισα, καὶ προσκυνῶ καὶ Σένα.
Προτοῦ φανεῖς, τοῦ Καίσαρα γνώρισα προσταγές.
Σοῦ κατεβάζω τὸ σκουτὶ νὰ δεῖς πόσες πληγὲς
τὸ Πνέμα καὶ τὰ σπλάχνα μου ἔχουνε ρημαγμένα.
Ἐμεῖς ἐδῶ ψοφούσαμε μὰ ἔχουμ' ἀγροικήσει
πῶς κάτω κεῖ στὴ Βηθλεὲμ ξεπρόβαλ' ἕνα ἄστρο
ποὺ κύτταξ' ἐρευνητικὰ τοῦ Κσίσαρα τὸ Κάστρο
καὶ πρόσταξε τὴ Χάρη σου νὰ πάει νὰν τὸ γκρεμίσει.
Τ' ἄκουσ' ὁ Καίσαρας αὐτὸ καὶ πρόσταξε σφαγή.
Σφάζουνε, Κύριε, τὰ παιδιὰ καὶ μένα τὸ δικό μου.
Ρημώθηκε τοῦ γείτονα καὶ μὲ τὸ φτωχικό μου
κι' ἀπὸ τὸ γαῖμα βάφτηκεν ἡ ἀνθισμένη Γῆ.
Εἶχα κοπέλ' ἀνύπαντρη κι' ἐγὼ κι' ὁ διπλανὸς
καὶ τὴν παντρεύτηκ' ἄνομα τοῦ Καίσαρα ἡ κραιπάλη
καὶ μὲ τὴ γυναικούλα μου μὲ τ' ἄβαθο τ' ἀφάλι
τὴν ἐρωτεύτηκ' ἄνομα κάποιος Παλατιανός.
Κύριε, ρίξε μιὰ ματιὰ σὲ τούτη τὴν ψυχή.
Ἦταν γλαρὴ καὶ πάναγνη πρὶν ἀπ' τὸν πόνο ρέψει,
μὰ τὴν ἐθρέψαν ἄχαρη Φόβος καὶ Βιὰ καὶ ταραχὴ
κι' ὁ Χάροντας τοῦ Καίσαρα τσιράκι ἔχει ἀγριέψει.
Ἐσένα τώρα κράζουμε Σωτῆρα, Λυτρωτή.
Καὶ καρτεροῦμε τ' ἄδικο στὴ φτέρνα σου νὰ σπάσεις,
Σὲ Σένα ὅλοι δινόμαστε γιὰ νὰ μᾶς ξαναπλάσεις.
Κι' ὁ ἄνθρωπος κάθε στιγμὴ χάρη στερνὴ ζητεῖ.

Κρίτων Ἀθανασούλης

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Στῆς χαραυγῆς, τὰ σήμαντρα λαλοῦνε, τὴ γαλήνη,
καὶ τὴν καρδιά μας τὴν δονεῖ τ' ὁλόλαμπρο τὸ φῶς·
Μὲς στὴν ψυχὴ σιγομιλεῖ τὸ «ἐπὶ τῆς γῆς εἰρήνη»
ψηλ' ἀπ' τ' ἀστέρια τὰ χρυσᾶ κατέβηκ' ὁ Θεός.

Μέσα στὴ φάτνη τὴ μικρή, ἀστράφτει ἡ ἀγάπη,
ἀναγαλλιάζουν τὰ φτερὰ κι' οἱ ἀνοιγμένοι οὐρανοί·
Πίσω μας μέν' ἡ συμφορὰ τοῦ πόνου τὸ δρολάπι
ἀντλῆστε δύναμι καὶ φῶς τοῦ κόσμου οἱ ταπεινοί.

Ἀνοῖχτε τὶς πόρτες τῆς ψυχῆς, μαζέψτε καλωσύνη,
γλυκὰ χτυποῦν τὰ σήμαντρα ἀγγέλοι μὲ φτερά·
Ἀπὸ τὸ βρέφος τῆς σπηλιᾶς πᾶρτε τὴν καλωσύνη
καὶ διαλαλῆστε τὴ γλυκειὰ τῆς φάτνης τὴ χαρά.

Γιάννης Φλιάσιος

ΝΑΜΑΙ ΣΕ ΜΙΑΝ ΑΤΕΛΕΙΩΤΗΝ ΑΝΤΑΡΑ

Νᾶμαι σὲ μιὰν ἀτέλειωτην ἀντάρα
νᾶχουν μαδήσει μέσα μου τὰ κρίνα
Λίγα φτωχὰ καΐκια ποὺ ἦταν ἀραγμένα, νὰ φέβγουνε μακριὰ καὶ
[κεῖνα...

Σὰ μιὰ βαρειὰ καὶ φοβερὴ κατάρα
ἄσκοπα νὰ κυλάει μήνας στὸ μήνα.
Νᾶμαι σὲ μιὰν ἀτέλειωτην ἀντάρα
χωρὶς ποτὲς νὰ βλέπω ἥλιου ἀχτίνα.

Ἄχ καὶ νὰ μώταν δυνατὸ νὰ
[κλείσω
τὴ φουρτούνα ποὺ μέσα μου ἀνα-
[σαίνει
στὴ σκληρή, τὴν ψυχή σου ἀγα-
[πημένη.

Ἴσως καὶ νὰ μποροῦσα νὰ σὲ
[πείσω
τὸ τὶ πονῶ, τὸ τὶ τραβῶ γιὰ σένα,
μὲ τὰ τόσα, ποὺ μοῦχεις καμω-
μένα...

Κώστας Στεργιόπουλος

ΜΙΑ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

ΣΤΟ ΝΕΟ ΗΣΙΟΔΟ

Φῶτα παρνασσογέννητου καὶ Δελ-
[φικὸ θρεφτάρι,
Ὅσο μπορεῖς πιὸ φωτεινὰ φῶτα
[μὲς στὸ σκοτάδι,
Ἴσως μὲ τὴ λαμπάδα σου τὸν κό-
[σμο αὐτὸ ξυπνήσεις
Βαριὰ κοιμᾶται του ὁ ντουνιᾶς
[ταμπλὰ λὲς ἔχει πάθει,
Ὅπως καὶ ὁ βαρειάρωστος πονᾶ
[μὰ δὲ μιλάει,
Νέκρα τάχα τὸν ἔπιασε ἢ πεθαμέ-
[νος εἶνε;

Διάτανος κι' ἂν τὸν βάσκανε νο
[μίζω δίψα θἄχει,
Ἕνα τραγοῦδι μαγικὸ γιὰ ξύπνημα
[ν' ἀκούσῃ.
Λάλα λοιπὸν χαρούμενα τὴν ἄνοι-
[ξη νὰ φέρῃς
Φόντας θ' ἀνοίξῃ (ν)η γιοξιὰ κι' ὁ
[ἔλατος ἀνθίσει
Ἥλιος νὰ λάμψῃ ξάστερος ἀπ' τὶς
[πυκνὲς ἀντάρες
Νὰ βγῇ κι' ὁ κόσμος νὰ λιαστῇ
[κι' ὁ ἄρρωστος νὰ γειάνῃ...

Ντῖνος Μαυρεπῆς

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟ ΚΑΤΙΝΙ

ΓΙΑΝΝΗ ΛΙΓΝΑΔΗ

Σφύριζε, βούϊζε, χάλασε τὸ κόσμο ἀπ' τὸ πουρνό. Μὰ κατὰ τὸ ἀπομεσήμερο ὁ καιρὸς γλύκανε κι' ἄρχισε νὰ χιονίζῃ πάλι, πυκνές, πυκνὲς νυφάδες κατέβαιν' ἀπ' τὸν οὐρανό. Τὸ Κατίνι, βγῆκε νὰ ρίξῃ λίγο χορτάρι στὰ ζωντανά, κύτταξε προσεχτικὰ πρὸς τὸ μονοπάτι τῆς ρεματιᾶς, ἔρριξε μιὰ ματιά στὸ χιόνι ποὺ ἔζωνε τά γύρω καὶ κοντοστάθηκε ἀνήσυχο. Μάζεψε τὰ χέρια, κοντὰ στὸ στόμα γιὰ νά δυναμώσῃ τὴ φωνὴ καὶ φώναζε μ' ὅλη τὴ δύναμή του «Μάνναααα... Μάνναααα...» Μὰ ἡ φωνὴ μέσα σ'αὐτὴ τὴ κακοκαιριά δὲν ξεμάκρυνε καθόλου οὔτε ἀντιλάληση στὰ γύρω.

Τὸ Κατίνι στάθηκε λίγο λυπημένο, κι' ὕστερα τράβηξε στὴ δουλειά του. Ἦταν καλὸ καὶ προκομένο τὸ Κατίνι, μιὰ σταλειὰ ἐκεῖ δά, μικρούλικο, ἀδύνατο, δέκα ἢ ἕντεκα χρονῶ κι' ὅμως θαυματουργό. Σὰν κατέβαινε ἡ μάννα στὴ χώρα γιὰ νὰ πουλήσῃ ἀγριόχορτα ἢ ξύλα αὐτὸ νοιαζότανε γιὰ ὅλα τοῦ σπιτιοῦ, ἄναβε τὸ τζάκι καὶ τοίμαζε στὴ χύτρα τὸ φαγὶ ποὺ θἄτρωγαν καὶ δυὸ μικρὰ ἀδέρφια, πότιζε καὶ τάϊζε τὰ ζωντανὰ καὶ σὰν γυρνοῦσ' ἡ μάννα ἀπ' τὴ Χώρα ἦταν ὅλα ρωλόϊ, καὶ λόγο δὲν ἔβρισκε γιὰ νὰ μαλλώσῃ τὸ Κατίνι...

Σὰν ἔρριξε ταγὴ στὰ ζᾶ κύτταξε πάλι ἀνήσυχο τὰ γύρω, τὸ χιόνι ἔπεφτε, ἔπεφτε ἀδιάκοπα, βαρύ, πηχτὸ κι' ὁλοένα καὶ ἀνέβαινε, κι' ὁλοένα καὶ λυγοῦσαν τὰ κλαριὰ τῶν μεγάλων δέντρων ἀπ' τὸ βάρος του. Τὸ Κατίνι ξανάφερε τὰ χέρια του στὸ στόμα καὶ φώναζε πειὸ δυνατὰ φουσκώνοντας τὰ μάγουλα «Ἐέέέέ! Μάνναααα, καλέεε Μάνναααα» μὰ τίποτα καὶ πάλι δὲν ἀκούστηκε, καὶ φώναζε τώρα δυνατὰ πολὺ δυνατά, ἔβαζε ὅλη τὴ δύναμή του. Στάθηκε, καρφώθηκε ἐκεῖ κυττάζοντας μακρυὰ κι' ὁλοένα καὶ φώναζε πιὸ δυνατὰ πιὸ ἀνήσυχα «Μάνναααα, Μάνναααα, ὥσπου ἀπόστασε νὰ φωνάζει, ἔσφιξε τὸ μαλένιο του μποξὰ στ' ἀδυναμό του στῆθος καὶ στέκουνταν ἐκεῖ... δὲν φώναζε πιὰ μόνο κύττα ζε προσεχτικὰ μέσα στὸ πηχτὸ χιόνι ποὺ ὁλοένα καὶ δυνάμωνε πρὸς τὴ ρεματιά. Καὶ φαίνεται πὼς κάθησε πολλὲς ὧρες ἐκεῖ, ὄρθιο κρουσταλιασμένο μεσ' στὴ παγωνιὰ καρτερῶντας τὴ μάννα του, γιατὶ εἶχε σουρουπώσει γιὰ καλὰ πειὰ καὶ δὲν θὰ τὸ κουνούσε ἄν δὲν ἄκουγε τὰ κλαψαρίσματα τῶν δυὸ κουτσούβελων ποὺ φώναζαν κι' αὐτὰ «Μάννα', Μάνναμ».

Τὸ Κατίνι ἔρριξε μιὰ στερνὴ ματιά, τὸ χιόνι φούντωνε, τὰ ζωντανὰ βέλαζαν λυπημένα στὸ κατώϊ, δυὸ ὀρνίθια κακάρισαν καὶ τὸ Κατίνι ἀφοῦ ξαναφώναξε πιὸ δυνατὰ μὲ ἀγωνία τώρα «Οὐούου, Οὐούου Μάννα, Μάνναααα» μπῆκε μέσα. Τὰ δυὸ κουτσούβελα ὁ Γιώργης καὶ ὁ Διαμαντῆς κλαψάριζαν κι' αὐτὰ «Μάνναμ' μμμ! Μάνναμ' μμμ!». Τὸ Κατίνι τὸ ἀποπῆρε σὰν πιὸ μεγάλο δὰ ποὺ ἦταν—Πάφτε ντὲ καὶ σεῖς διαουλοπράμματα, νὰ στριγγλᾶτε Μάνναμ, Μάνναμ. Κουρνιάχτε πιά, μὲ τὶς κλάψες δὲν ἔρχεται δὰ ἡ Μάννα, τὸ χιὸν θὰ τὴν μποδάϊ... Ποιὸς ξαίρ' ποὺ θὰ ζαρων' ἡ μαύρη μὲ τέτοια παγωνιά. Κι' δὲν πούλησε τὰ χόρτα καὶ τὰ ξύλα κι' εἶν' ζαλικωμεν' πῶς θ' ἀνοιξ' βῆμα μὲ τέτοιο χιόν'—ὁ Διαμαντῆς μισοκλαμένος ρώτησε—Ἂν δὲν πουλησ' τὰ ξύλα, δὲν θὰ φέρ' καλούδια ἡ Μάννα Κατίν.;—

—Μὰ εἶν' τ' Ἄη-Βασίλη αὔριο, φώναξε ὁ Γιώργης, κι' ἡ Μάννα πῶπε θὰ φέρ' ἀπὸ τὴ Χώρα πιγνίδ' καὶ ζαχαρουτά. Δὲν θὰ φερ' Κατίνι;

—Θὰ φέρ'

—Δὲν θὰ μοῦ φερ' Κατιν' ἐμένα κόκκινα καὶ πράσινα ζαχαρουτά;

—Θὰ σ' φέρ'

—Καὶ μένα παστελλάκι.

—Καὶ σένα.

—Ἐσένα, τὶ θὰ σοῦ φερ' ὡρὲ Κατίν;

—Ἐμένα... θὰ μοῦ φέρ'... Οὐ ἄϊντε ξεφορτωθῆτε με... δὲν ξέρου. Καὶ διακόπτοντας τὴ κουβέντα σηκώθηκε σβέλτα, πέταξε δυὸ καλοξεραμένα κούτσουρα στὴ θρακιὰ φύσηξε δυὸ τρεῖς φορὲς μὲ τὸ στόμα γιὰ νὰ πάρουν φωτιά, καὶ σὰν ἅρπαξαν καλὰ ἔβαλε τὴν πυροστιὰ κι' ἀκούμπησε πάνω τὸ τσουκάλι μὲ τὸ καλαμπόκι γιὰ νὰ πάρῃ βρᾶση.

Ἡ φλόγα ἀπὸ τὰ κούτσουρα φώτισε τὸ σκοτεινὸ φτωχὸ χαγιάτι, φώτισε τὰ πρόσωπα τῶν δύο μικρῶν ἀγοριῶν.

Ἦταν κεφαλάδικα, κοκκινόξανθα μὲ πιτσιλάδες στὸ πρόσωπο, φώτισε καὶ τὸ πρόσωπο τῆς μικρῆς κοπελλιᾶς. Δὲν εἶχε τίποτα τὸ ξέχωρο σὲ ὁμορφιὰ τὸ Κατίνι. Δυὸ πλεξοῦδες καστανές, ἀτροφικὲς κρεμόντουσαν. Τὸ προσωπό του ἦταν ὠχρὸ κι' ἀκανόνιστο, μόνο τὰ δυό του μάτια γλύκαιναν τὴν ἀσκημιά του μούρη, κι' ἦταν δυὸ μάτια γλαρὰ μισόκλειστα ποὺ μέσα τους ἦταν χυμένη μιὰ λύπη καὶ μιὰ προσμονή.

Τὰ κουτσούβελα ξέχασαν τὴν κλάψα καὶ κοίταζαν τὰ κούτσουρα ποὺ καίγανε στὸ τζάκι.

Τὸ Κατίνι ἀφοῦ ἀνακάτεψε μὲ τὴ χουλιάρα τὸ καλαμπόκι, πῆρε τὰ βελονάκια κι' ἄρχισε νὰ πλέκει, μὲ σβελτοσύνη περνοῦσε τὶς σιδερένιες βελόνες ἀπ' τὸ μαλλὶ σκυμένο, στὸ πλεχτό του, ποὺ καὶ ποὺ ἀνασήκωνε τὸ κεφάλι κι' ἔριχνε τὰ μάτια του πρὸς τὴν πόρτα. Ὁ Γιώργης βαρεμένος ἀπ' τὴ νύστα καὶ τὸ κλᾶμα, μὲ κόπο στύλωνε τὰ μισόκλειστα βλέφαρά του προσμένοντας κι' αὐτός. Καὶ μὴ βαστῶντας τὴ βουβαμάρα ποὺ ἦταν ἁπλωμένη στὸ φτωχικὸ χαγιάτι ρώτησε φοβισμένα.

—Κατίνι τὸ κούτσουρο τοῦτο δὲν ἔπιασε...

—Ἂς το θὰ πιάσῃ...

—Κατίν ἡ μάννα θὲ νἄρθ, ἀπόψε;..

—Θἄρθ'...

—Πότε ντέ; Σήμερα; ἢ αὔριο;

Ὁ Διαμαντῆς ξύπνησε καὶ φεύγοντας ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Γιώργη φώναξε μισοκοιμισμένος.

—Σήμερα δὲν σοῦπα; Τὶ αὔριον; Αὔριον εἶν τ' Ἀηβασίλη.

– Κατίνι σήμερα;

—Σήμερα.

—Κατίνι;

—Τι' εἶν'...

—Σὰν θὰ μοῖ φέρ' ἡ μάννα τὰ ζαχαρωτὰ θὰ σοῦ δώσω καὶ σένα...

—Καὶ γὼ Κατίν' θὰ σοῦ δώσω παστελάκι...

Τὸ Κατίνι ἀνασηκώθηκε καὶ ἀνακάτεψε μὲ τὸ χουλιάρι τὸ καλαμπόκι γιὰ νὰ μὴν πιάση. Τάϊσε τὴ φωτιὰ μὲ κούτσουρα καὶ ξανάπιασε τὸ πλέξιμο.

Τώρα ἡ βελόνες περνοῦσαν πιὸ βιαστικά, καὶ τὸ Κατίνι ὅλο καὶ πιὸ ἀνήσυχα ἀνασήκωνε τὸ κεφάλι πρὸς τὴν πόρτα.

Ὄξω ἄρχισε πάλι νὰ φυσᾶ, νὰ βουΐζη τ' ἀγριοβόρι. Οἱ μεντρεσέδες τῶν παντζουριῶν τρίζανε, ἡ ξώθυρα πηγαινοερχόντανε ἀπ' τὸν ἀγέρα, τὰ ζᾶ ξαναβέλαξαν ἀπ' τὸ κατώϊ, καὶ τ' ὀρνίθια ξανακακάρισαν.

...Ἐ...σκέφτηκε τὸ Κατίνι— Κάτι τρέχ'... κάτι τρέχ'... Ἡ μάννα δὲν ἄργησε ποτὲς τόσο... Καὶ μάλιστα σήμερα χρονιάρα μέρα ποὺ θἄφερνε παιγνίδια καὶ ζαχαρωτὰ στὰ μικρά...

Ποιὸς ξερ' μπορεῖ νὰ κάθησε στὴ χώρα γιὰ τὸ χιόνι... Μπορεῖ νὰ μὴ βρῆκε τὴν κορδέλα ποὺ μοῦ ἔταξε γιὰ τὰ μαλλιά...

Τὸ ἐντεκάχρονο κορίτσι σταμάτησε νὰ πλέκη κοίταζε ἀφηρημένα πρὸς τὴν πόρτα.

—Ἡ μπλοῦ κορδέλα θὰ εἶναι ἀκριβή... Πολὺ ἀκριβὴ κι' ἡ μάννα δὲν θἄχ' νὰ τὴν πάρη.

Καὶ μιὰ λύπη σκέπασε τὰ γλαρὰ μάτια τῆς κοπελλιᾶς τοῦ χωριατόπαιδου αὐτοῦ ποὺ ἦταν μακρυά, πολὺ μακρυὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, στὸ βουνό.

Ποὺ δὲν ἤξερε παρὰ νὰ ταΐζη καὶ νὰ ποτίζη τὰ ζᾶ, ποὺ δὲν εἶχε ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ νοιάζεται γιὰ τὸ νοικοκυριό... Κι' ὅμως ποὺ λαχταροῦσε τόσο μιὰ μενεξένια τριζάτη γαλάζια κορδέλα.

Τὰ κούτσουρα τρίξανε πολλὲς φορὲς καὶ σβύσανε. Τὸ φτωχικὸ χαγιάτι σκοτείνιασε πάλι.

Μιὰ κόκκινη ἀνταύγεια ἀπ' τὴ θρακιά, φώτισε τὰ κοιμισμένα πρόσωπα τῶν μικρῶν.

Ὁ παγωμένος ἀγέρας μούγκριζε, σφύριζε τρομαχτικά. Τὸ κακὸ δυνάμωνε.

Τὸ Κατίνι τρεμούλιασε δὲν ἔπλεκε πειά... μόνο στύλωνε τὰ μάτια του, τὰ δυὸ γλαρά του μάτια, στὸ εἰκονοστάσι ποὺ τὸ φώτιζε μιὰ λευκὴ καντήλα.

—Μάνα μ... συλλογίστηκε καὶ σταυροκοπήθηκε.

Ἄξαφνα πετάχτηκε ἀπ' τὸ σκαμνὶ καὶ τράβηξε κατὰ τὴν πόρτα. Κοντοστάθηκε τρομαγμένο λίγες στιγμές, ἀφουγκράστηκε... Μὰ ναὶ δὲν γελοιόντανε... ἄκουγε καθαρὰ τώρα μέσα στὴ χιονιὰ μιὰ ἀδύνατη, πολὺ ἀδύνατη φωνή.

—Κατίίιιιν... Κατιίιιιν...

—Μάνα μ' φώναξε μὲ λαχτάρα καὶ πετάχτηκε ὄξω.

Τὰ κουτσούβελα ξύπνησαν καὶ τσίριζαν τρομαγμένα καὶ κεῖνα.

—Μάνα μ'.. Μάνα μ'...

Σὰν ξανάκλεισε ἡ πόρτα τοῦ χωριατόσπιτου, ἡ Μάννα κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της τὰ δυὸ μικρά, καὶ τὰ πασπάτευε μὲ τὰ χέρια καὶ τὰ χάϊδευε μὲ τὰ μάτια της.

Τὸ Κατίνι δὲν εἶχε καιρὸ δὰ γιὰ τέτοιες γλύκες. Μὲ βιάση ἔριχνε κούτσουρα στὸ τζάκι γιὰ νὰ στεγνώση ἡ μάννα. Ἀνακάτευε τὴ καλαμποκόσουπα, ἔφερνε τὰ χωματένια πινάκια, κ' ἔκοβε φέτες ἀπ' τὸ σταρένιο ζυμωτὸ καρβέλι γιὰ τὸ φαΐ.

Ὁ Γιώργης δὲ ξεκολοῦσε τὰ μάτια του ἀπ' τὸν ντορβᾶ.

—Καλέ, καλούδια καὶ παιχνίδια ἔφερες;

—Ἔφερα παιδ'μ... Ἀϊ Διαμαντὴ ξεκούνα τὸν ντορβᾶ. Νὰ Γιώργη τὰ ζαχαρωτὰ εἶν' πράσινα καὶ φυστικιὰ καὶ τριανταφυλλιά... σ' ἀρέσουν;

Πάρε καὶ σὺ Διαμαντὴ τὰ παστελάκια, κι' αὐτὸ τὸ καραγκιόζ' γιὰ νὰ παίζετε.

Ἦτανε ἕνας πρόστυχος χαρτονένιος καραγκιόζης. Μὰ ἔδωσε τόση χαρά, ὅση δὲν ἔδωσε ποτὲς ἡ πιὸ φίνα πορσελανένια κοῦκλα.

Τὰ κουτσούβελα μὲ γελαστὰ μοῦτρα, ἀράδιασαν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ παστελάκια. Τὰ καμάρωναν μὰ δὲν τάτρωγαν μόνο τοὺς ἔριχναν λιμάρικες ματιές.

Ἡ μάννα ξανάχωσε τὸ χέρι της στὸ ντορβᾶ καὶ κοίταζε γλυκὰ τὴν κοπελλιά της.

—Πάρε Κατίνι τὴν κορδέλλα ποὺ σοῦ εἶχα τάξει... Φαγώθηκα νὰ ψάχνω γιὰ δαύτη... Ἀκρίβεια παιδ'μ μεγάλη ἀκρίβεια. Ἄϊντε βάστα καὶ τοῦτο τὸ δαχτυλιδ' γιατὶ εἶσαι φρόνιμο καὶ καλό.

Κι' ἀγκάλιασε τὸ Κατίνι ἡ μάννα, κι' ἀπώθησε τὰ μητρικά της χείλη στὸ καστανὸ κεφάλι.

Κι' αὐτὸ ἄπραγο στὴν τόση τὴ χαρὰ ποὺ τούρθε, ἔμεινε ἀκίνητο κυττάζοντας τὴ μάννα καὶ τὰ ψιλοπράμματα ποὺ βαστοῦσε στὰ χέρια.

Καὶ δάκρυσε τὸ Κατίνι, καὶ δάκρυσε κι' ἡ μάννα. Μὰ ἤτανε δάκρυα χαρᾶς.

Ἦτανε δάκρυα χαρᾶς ποὺ ἔφερνε στὸ δεκάχρονο αὐτὸ κοπελλοῦδι, μιὰ πρόστυχη γαλάζια κορδέλα καὶ ἕνα ψεύτικο ντενεκεδένιο δαχτυλιδάκι μὲ μιὰ κόκκινη πετρίτσα.

Ἦτανε χαρὰ ποὺ δὲν εἶχανε φέρει ποτέ, τὰ πιὸ ἀκριβὰ μετάξια, τὰ πιὸ πολύτιμα στολίδια.

—Ἄϊντε Κατίνι νὰ φᾶμε ὅτι βρίσκεται. Δὲν μπόρεσα νὰ φέρω ἀπὸ τὴ χώρα τίποτα φαγώσιμο... Ἀκρίβεια, δά, πάσχισα νὰ πουλήσω τὰ χόρτα. Κουφομεσιάστηκα νὰ τὰ κρατῶ. Κανεὶς δὲν ἀγοραζε, μαθὲς χρονιάρα μέρα ἀγριόχορτα... Ὥσπου σὰν εἶδα κι' ἀπόειδα τἄβαλα μισοτιμῆς καὶ τὰ ξέκανα μονοκοπανιᾶς... Μὰ ἤτανε λίγοι οἱ παράδες... Δὲν ἔφταναν νὰ πάρω τίποτα ἄλλο... Ἄϊντε κάντε τὸ σταυρό σας καὶ τοῦ χρόνου.

—Καὶ τοῦ χρόνου... ψιθύρισε τὸ Κατίνι.

Ἕνα πιάτο καλαμποκόσουπα ἤτανε τὸ φαΐ καὶ μιὰ σταρένια φέτα. Μὰ ἔφαγαν πρόσχαρα καὶ μ' ὄρεξη τὸ φτωχικό τους δεῖπνο.

Τὸ τζάκι μπουκωμένο ἀπὸ κουτσούρια ἔβγαζε μιὰ ζεστασιὰ ποὺ ξεχύνονταν κι' ἀγκάλιαζε τὸ φτωχὸ τοῦτο χαγιάτι.

Μιὰ ζεστασιὰ ποὺ θὰ τὴν ζήλευαν πολλὲς ἀρχοντικιὲς θερμάστρες στολισμένες μὲ καλογυαλισμένους μπρούτζους.

Μιὰ ζεστασιὰ ποὺ θὰ τὴν ζή-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 19)

ΗΡΑΚΛΗ Θ. ΜΑΛΛΩΣΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ Α΄.

1ο Ἡμιχόριο

Ἀχτίδα τοῦ ἥλιου, ἡ πιὸ λαμπρή, ποὺ φώτισες ὡς τώρα,
τὴ Θήβα τὴν ἑφτάπυλη, ξεπρόβαλες, ὦ, νά!
τῆς χρυσαυγούλας βλέφαρο στὴν πρωτοξύπνητη ὥρα,
πάν' ἀπ' τῆς Δίρκης τὴν πηγὴ καὶ πάνω ἀπ' τὰ βουνά.

Καὶ μὲ τὴ λάμψη σου ἔδιωξες τὶς κάτασπρες ἀσπίδες
τῶν ἀργιτῶν, ποὺ κίνησαν μὲ φονικὰ κοντάρια,
καὶ στοῦ φευγιοῦ τὸν πανικό, ὦ λαμπρὸ φῶς, τοὺς εἶδες
γοργότερ' ἀπ' τὸν ἐρχομὸ νὰ σειοῦν τὰ χαλινάρια!

2ο Ἡμιχόριο

Μιὰ νύχτα μᾶς τοὺς ἔφερεν ἐδῶ σὰν ἄγρια μπόρα
ὁ Πολυνείκης, κρύβοντας φουρτούνα στὴν καρδιά του,
καὶ σὰν ἀητὸς ἐχύμηξεν ἀπάνω ἀπὸ τὴ χώρα,
μὲ τὴ χιονάτη ἀσπίδα του καὶ μὲ τ' ἀλαλητά του,
πάνοπλες σέρνοντας μαζὶ πολλὲς στρατιές, περίσσιες,
μὲ κράνη ποὺ στολίζονταν μὲ φοῦντες ἀλογίσιες!..

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Δ΄.

1ο Ἡμιχόριο

Κι' ἀφοῦ καλοζυγιάστηκε μ' ὁλανοιγμένο στόμα
ἀπάνω ἀπὸ τὰ σπίτια μας, αἱματοδιψασμένος,
μὲ λόγχες τῆς ἑφτάπυλης περίζωσε τὸ σῶμα.
Μά, ξαφνικά, γοργόστριψε καὶ φεύγει τρομαγμένος
προτοῦ ἀπὸ τὸ αἷμα μας μιὰ στάλα νὰ ρουφήξει,
καὶ πρὶν μὲ πεύκινα δαυλιὰ φωτιὰ στοὺς πύργους ρίξει!
Τέτοιον ὁ Ἄρης χτύπημα τοῦ ἔδωσε στὴ ράχη
κι' ὁ Δράκοντας ἐκέρδησε τὴ φονικὴ τὴ μάχη.

2ο Ἡμιχόριο

Γιατὶ κι' ὁ Δίας ὀχτρεύεται τὴ γλώσσα ποὺ καυχιέται
κι' ὡς εἶδε ξεχύνουντι σὰ χείμαρρος π' ἀφρίζει,
στὸν κρότο καμαρώνοντας τῶν ὅπλων του, πετιέται
καὶ μὲ φλογίτην ἀστραπὴ χτυπάει καὶ γκρεμίζει
ἐκεῖνον, ποὺ κάστρα μας εἶχε ψηλὰ πηδήσει,
τὸ κινητήριον ἄγγελμα τριγύρω νὰ σαλπίσει!

Ἡρακλῆς Θ. Μάλλωσης

ΤΟ ΘΑΜΜΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΜΕΝΩ

Μεγάλη ἡ Χάρη σου ἀπόψε Πανα-
[γιά μου.
Ἠχολο ἂν τὰ σήμαντρα, ἠχολογᾶν
[καμπάνες,
καὶ χαίρονται τοῦ κόσμου μας οἱ
[μάννες.
Μεγάλη ἡ Χάρη Σου ἀπόψε Πα-
[ναγιά μου.

Γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴ θεία γέννηση,
κάμε τὸ θάμμα, Παγκόσμια Μάν-
[να, ποὺ θὰ πῶ.
Τὴ μάννα μου θέλω νὰ γιάννῃς
[π' ἀγαπῶ,
γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴ θεία γέννηση.

Χαρμόσυνα χτυποῦν τῆς ἐκκλησιᾶς
[μας οἱ καμπάνες.
Προσκυνητὲς μὲ τὸ χαμόγελο καὶ
[τὸ κερὶ στὸ χέρι,
τὸ θεῖο βρέφος προσκυνοῦν, ποὺ
[τὴ χαρὰ θὰ φέρῃ.
Χαρμόσυνα χτυποῦν τῆς ἐκκλησιᾶς
[μας οἱ καμπάνες.

Κάμε, καλή μου Παναγιά, τὸ θάμ-
[μα ποὺ προσμένω,
νἄρθῃ κι' αὐτὴ προσκυνητὴς μὲ τὴ
[χαρὰ στὰ χείλη
κι' εὐλαβικὰ πολυώρα στὴν ἅγια
[νὰ σταθῇ τὴν πύλη.
Κάμε, καλή μου Παναγιά, τὸ θάμ-
[μα ποὺ προσμένω.

Β. Κουντουρίδης

ΤΟ ΘΕΙΟ ΑΣΤΡΟ

Μέσα στὴν ἔκταση τ' ἀπείρου
μονάχα σύ, ταρθενικὸ
βγῆκες λαμπρό, χρυσὸ ἀστέρι
ν' ἀνοίξῃς δρόμο θεϊκό.

Καὶ τὸ γλυκό σου φῶς ποὺ στέλνεις
στὴ φτωχὴ φάτνη τοῦ θεοῦ
εἶναι κερὶ μ' ἄχραντη φλόγα
εἶναι τὸ δέος ἑνὸς βοσκοῦ.

Γεώργος Σκουρλᾶς

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: Ἀνδρέας Κ. Μπακογιάννης
Ὁδὸς Ψαρῶν 102, Πειραιεύς

Η ψυχή μας ἦταν καμωμένη ἀπὸ κρουστάλλια πάγου.
Ἐκεῖ, στοὺς παγωμένους τοίχους τῆς μόνωσης, τριγύριζαν οἱ σκιὲς μὲ τὰ σκυφτὰ κεφάλια.

Λατρεύαμε θεοὺς ποὺ μοίραζαν χρυσοπόρφυρα ἰδανικά.

Εἴμαστε ἀκόμα γδυτοί, καὶ τὰ κόκκαλά μας στρίγγλιζαν στὸ ψυχρὸν ἀγέρι τῆς χιονάτης οὐτοπίας.

Κρυώναμε ὅμως καὶ ζεσταίναμε τὰ ξυλιασμένα δάχτυλά μας, σὲ μιὰ ψευδαίσθηση ζέστας, ποὺ σκόρπαγαν τ' ἄναφτα κεριὰ τῆς ψυχῆς μας.

Τὶ ἀπατηλὴ ζεστασιά.
Κρύωνες.
Κρύωνα.

Κρυώναμε ὅλοι μας, κι' αὐτὸ μᾶς ζέσταινε.

Τότε εἶδαμε τὸ 'Αστέρι.

Ἦρθες ἐσὺ καὶ μᾶς τὸ δειξες.

Ἤξαιρες ἕνα-ἕνα ὅλα τ' ἀστέρια.

Ἕνας σοφὸς μάγος τῆς 'Ανατολῆς σοῦ τὰχε μάθει.

Εἶδα, τὴν ἐλπιδοφόρα καμπύλη τοῦ ξυλιασμένου βραχίονά σου.

Εἶδα μιὰ λάμψη ἀνάτασης στὰ ξεκουρντισμένα βιολιὰ τῶν ματιῶν σου.

Ἄκουσα τὸ μεγαλεῖο ποὖκρυβε ἡ ἄδολη φωνή σου.

Καὶ πίστεψα.

Πίστεψα, στὰ λευκὰ περιστέρια πού 'κρυβες μέσα σου.

Πίστεψα στὰ χελιδόνια τῶν ματιῶν σου...

'Απόψε εἶναι μέρα σπουδαία.

Σ' ἔβλεπα ὅμως ποὺ κρύωνες.

Εἶχα δυὸ κουρέλια γιὰ ὑποδήματα, πούταν κυλισμένα στὴ λάσπη τῆς ἀδιαφορίας.

Δὲν εἶχα μάθει νὰ δίνω τόνα, κι' ἔβλεπα στὰ φλογερὰ μαῦρα μάτια σου νὰ διαγράφωνται τόξα ἀπατηλῶν ἀναμνήσεων, θωρῶντας τὰ πρισμένα δάχτυλα τῶν χυτῶν κνημῶν σου.

Τὸ 'Αστέρι ὅμως μᾶς ἔγνεψε.

Καὶ ξεκινήσαμε ἐμεῖς οἱ φτωχοὶ οἱ ξυλιασμένοι ἄνθρώποι τοῦ Βορρᾶ, νὰ θερμάνωμε τὴν ψυχή μας σὲ μιὰ ζεστασιὰ πρωτοφανέρωτη τοῦ Νότου.

Εἴπες λόγια μεγάλα.

Εἶπες πὼς σήμερα γεννιέται τὸ Φῶς, ἡ 'Αλήθεια, ἡ Λύτρωση.

Καὶ ξεκινήσαμε ἐμεῖς οἱ φτωχοί, οἱ ξυλιασμένοι ἀνθρώποι τοῦ Βορρᾶ, νὰ προπαντήσωμε τὴν εὐτυχία τὴ χαρά, στὴ χώρα ποὺ βγαίνει ἕνα τέτοιο ἀστέρι. Καὶ ξεκινήσαμε ἐμεῖς οἱ ἀνθρώποι τοῦ Βορρᾶ νὰ μάθωμε νὰ συλλαβίζουμε στὸ λευκὸ ἀλφαβητάρι τῆς ἀγάπης.

Οἱ στέπες τῆς 'Αραβίας εἶναι πολὺ πλατειές, πλατειὲς καὶ ἀπέραντες.

Ὅμως ἐμᾶς δὲ μᾶς νοιάζει.

Γευόμαστε τὸ ἀστρένιο φῶς στὶς ἀνοιχτὲς παλάμες τῆς ἡδονικῆς προσμονῆς.

Νοιώθουμε τὸ μαγικὸ 'Αστέρι μὲ τὶς πρασινωπὲς ἀνταύγειες, νὰ μᾶς ἀγκαλιάζει προστατευτικά.

Χαμογελᾶμε.

Ὅλα χαμογελοῦν ἀπόψε.

Τὶ θὰ πῇ ἀγάπη; ρώτησα.

Κύτταζες τὸ 'Αστέρι νὰ παιγνιδίζει τὸ φῶς του στὰ φεγγαρίσια πλοκάμια τῶν μαλλιῶν σου.

—Τὶ θὰ πῇ ἀγάπη;

Κούνησαν τοὺς ὤμους τους μ' ἀδιαφορία.

Κι' ὅλα χαμογέλαγαν στὴν πλάση.

'Εσύ, τὸ 'Αστέρι, ἡ νύχτα.

Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίορ.

Φώναξες μ' ἀλόκοτη φωνὴ σὲ τρία καραβάνια. Τρεῖς γραμμὲς ποὺ σπάγαν τὴν ἐρημικὴ μονοτονία.

Χάρηκα καὶ γὼ καὶ φώναξα μ' ὅλη μου τὴν καρδιά.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίορ.

Μὲ ρώτησες ἂν τοὺς γνωρίζω.

—Ὄχι, ἀπάντησα.

Σὲ ρώτησα ἂν τοὺς γνωρίζεις

—Ὄχι, ἀπάντησες.

'Αρκέστηκα σ' αὐτό, καὶ σ' ἄφησα νὰ μοῦ φυσίξεις τὰ μάτια, πούχαν χωθεῖ δυὸ παραστρατημένα ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ.

Εἶναι σοφοί.

Κομίζουν, σμύρνα, χρυσό, καὶ λιβάνι.

Πᾶνε νὰ προσκυνήσουν κάποιον ποὺ γεννιέται.

Τοὺς ὁδηγάει κι' αὐτοὺς τὸ 'Αστέρι.

Εἶναι σοφοί.

Κι' ὅλοι σὰ μιὰ φωνὴ βοήσαμε.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίορ.

'Απ' τὰ καραβάνια μᾶς ἄκουσαν, καὶ ἀραπάδες οἱ δοῦλοι ὑψώσαν τὰ χέρια καὶ κράξαν.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίορ.

Ἱερουσαλήμ.
Κάστρα, πύργοι καὶ μαρμαρένιοι θόλοι.

Τὸν ξαίρεις τὸν 'Ηρώδη;

Φοράει χρυσοκέντητη πορφύρα, καὶ τὸ καλλίτερο στέμμα τῆς 'Αραβίας.

Εἶναι μεγάλος Βασιληάς.

'Αλλὰ τὶ νὰ τὸν κάνεις!

Βλέπεις στὴ ζωὴ τόσους 'Ηρώδηδες νὰ διαβαίνουν στὸ πλάϊ σου χωρὶς πορφύρες καὶ στέμματα, χωρὶς τίτλους βασιλικούς.

Ἂς τ' ἀφήσουμε ὅμως αὐτά.

Δὲς τὴν αὐγὴ ποὺ πηδάει στὴν ἐπιφάνεια διαμαντένιων νερῶν, στὸν ἐρχομὸ μιᾶς Λύτρωσης καὶ στὸ διωγμὸ Ἄρνησης καὶ Μίσους.

Ἄκου τὶς καμπάνες ποὺ ἠχοῦν, πάνω σὲ περιστερένια νέφη ἀγνῶν ναῶν στὴ λειτουργία τῆς 'Αγάπης.

'Ακροάσου τὶς φωνὲς τῶν ἀγγέλων, νὰ δοξολογοῦν τὴν 'Αλήθεια καὶ τὸ Φῶς ποὺ γεννήθηκαν ἀπόψε μαζύ.

'Εμεῖς τὶ θὰ κάνουμε;

ΤΑΣΟΥΓΝΑΔΗ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

«Καὶ τὰ ἔθνη θέλουσιν ἐλθεῖ εἰς τὸ φῶς σου καὶ οἱ βασιλεῖς εἰς τὴν λάμψιν τῆς ἀνατολῆς σου».

('Ησαΐας (κεφ. ξ, 3)

Σκλάβωσε τὴν ὅραση, στὴ μενεξεδένιαν ὑφὴ τῶν ματοκλαδῶν σου.

Ὕψωσε τὰ χέρια καὶ πὲς μαζύ μου χωρὶς τυμπανοκρουσίες.

Κύριε ἡμῶν ...

Η πορεία τοῦ Ἄστρου σταμάτησε πάνω ἀπὸ μιὰν ἀσήμαντη σπηλιά.

Μιὰ σπηλιὰ στὴ Βηθλεέμ.

Πλησίασε, ἀκριβή μου, τὸ κοπάδι τῶν αἰγῶν τῆς ἐβένινης κόμης σου.

Ἄνοιξε τὸ στόμα σου καὶ θαύμασε, νὰ κατεβοῦν τὰ λευκὰ κοπάδια τῶν προβάτων ἀπ' τὰ μαργαριταρένια δόντια σου.

'Αλήθεια εἶσαι ὄμορφη.

Τώρα τὸ βλέπω.

Ἄνοιξε τὸ μαγνάδι τῶν βλεφάρων σου στὴ φλογερὴ ὅραση τῶν μαύρων ματιῶν σου.

Δὲς μέσ' ἀπ' τὸ ἄνοιγμα.

Πρῶτα φῶς.

Ὕστερα φῶς.

Καὶ πάλι φῶς.

Ἄνοιξε τὴν παλάμη, καὶ ζήτησε ἀπ' τὸ ὁλόφωτο κελάρι λίγα ψίχουλα φωτὸς γιὰ νὰ προγευματίσουμε.

Γιὰ δὲς τὸ βρέφος ποὺ μᾶς κυττάει.

Νοιώθεις τὸν θόλο τῶν γαλάζιων ματιῶν Του.

Τὴ λευκὴ ἐπιδερμίδα τῆς ψυχῆς Του.

Τὴν ξάστερη ἐπαφὴ τῆς σκέψης Του.

'Αναπνέει τὰ χνῶτα τῶν ἀλόγων.

Καὶ χαμογελάει στὸ ὅραμα μιᾶς κάποιας προσδοκίας.

Βλέπεις τὴ Μάννα καὶ κλαῖς;

Δὲν Τὴν ξαίρεις;

Μαρία τὴ λένε.

Εἶναι ἡ Μάννα Του.

Θυμίζει τὴ μάννα σου, τὴ μάννα μου τὶς μάννες ὅλου τοῦ κόσμου.

Κλαῖς;

Μὰ εἶναι καιρὸς γιὰ κλάψιματα;

Κύτταξε τὸ Βρέφος.

Οἱ μάγοι γονατιστοὶ προσφέρουν τὰ δῶρα τους.

Σμύρνα, Χρυσό, Λιβάνι.

'Εμεῖς τὶ θὰ προσφέρωμε στὸν 'Ιησοῦ.

Εἴμαστε ὅλο κουρέλια.

Σούδωσα τόνα ὑπόδημα.

Κρυώνεις; Ὄχι.

Οὔτε κι' ἐγώ.

Ἂς ἑνώσουμε τὰ χέρια μας.

Μιὰ σπηλιὰ στὴ Βηθλεέμ.

Τίποτ' ἄλλο.

Οἱ μάγοι φεύγουνε.

Τὰ καραβάνια τῆς Σοφίας ἀλαργέψανε.

Δυὸ δροσοστάλες κύλισαν ἀπὸ τὰ μάτια σου.

Μὴν τοὺς ξεχάσεις αὐτοὺς τοὺς μάγους.

Οἱ γνῶσες τους εἶναι περισπούδαχτες.

Κι' ὅμως προσκύνησαν ἕνα Βρέφος.

Σφούγγισε τὶς κελαρυστὲς πηγὲς τῶν ματιῶν σου.

Ἔλα νὰ ποῦμε.

—Ἔχετε γειὰ παιδιὰ τ' οὐρανοῦ.

—Ἔχετε γειὰ Γασπάρ, καὶ σὺ Βαλτάσαρ καὶ σὺ Μελχίορ.

Κι' οἱ ἀραπάδες, οἱ δοῦλοι, ἀπ' τὰ καραβάνια ὑψώνουν πάλι τὰ χέρια καὶ δέονται.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίορ.

Τώρα ποὺ εἴδαμε
νοιώσαμε
πὼς πρὶν νὰ Σὲ πιστέψωμε
δὲν βλέπαμε.

Τὶ ἀκατατανόητες ὑφὲς μολυβένιων προτάσεων.

Τίναξε τὸν ἀνοιξιάτικο κάμπο τῶν μαλλιῶν σου.

'Εμεῖς εἴμαστε παιδιά, παιδιὰ μὲ λευκὲς ψυχὲς καὶ γαλάζια μέτωπα,

Θυμήσου τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιὰ καὶ τὰ οὐράνια μάτια.

Ἂς ἑνωθῆ ἡ δέησή μας μὲ τὶς λυτρωτικὲς καμπάνες πάνω ἀπ' τὶς πράσινες πεδιάδες.

Χριστέ μας
Μικρὲ Χριστὲ τῆς φάτνης.
Τώρα ποὺ εἴδαμε
νοιώσαμε,
πὼς πρὶν νὰ Σὲ πιστέψωμε
δὲν βλέπαμε.

Μιὰ χούφτα ἀνθρώπων γιὰ τὸ Βορρά.

Πέρασαν πιὰ ὅλα.

Πολὺ παληά, πολὺ παληά.

Ὅλα γέρασαν στὸν ἐρχομὸ τῶν χειμώνων.

'Εμεῖς οἱ δυὸ μείναμε.

'Εσύ, γιὰ νὰ μοῦ λές.

Κι' ἐγώ, γιὰ νὰ σοῦ λέω.

Πέρασαν πιὰ ὅλα.

Καὶ μείναν μόνον οἱ κωδωνοκρουσίες τῶν ἄστρων, ν' ἀγγέλουν τὸ Βρεφικὸ χαμόγελο μιᾶς κάποιας προσδοκίας.

Μιὰ χούφτα ἀνθρώπων γιὰ τὸ βορρά.

Προχωροῦν μὲ πυρσούς, κι' ὁ δρόμος φωτίζεται.

Χωρὶς λάβαρα καὶ σημαῖες.

Μ' ἕνα παράξενο Ξύλινο Σταυρό· ἴσως γιὰ σύμβολο.

Τὸ Βρέφος τῆς Βηθλεέμ σταυρώθηκε.

Γιατί;

Ἔμεινε πάντα Βρέφος.

Κιαυτοὶ προχωροῦν.

Μιὰ χούφτα ἀνθρώπων γιὰ τὸ βορρά.

Θαρθοῦν κι' ἄλλοι, κι' ἄλλοι, κι' ἄλλοι.

Τάσος Λιγνάδης

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ 9ο φύλλο)

ΙΟ

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ τυφλοῦ τοὺς ἔκαμαν φαίνεται ἐντύπωση, γιατὶ ἀμέσως δύο ἀπὸ αὐτοὺς ἄρχισαν νὰ ψάχνουν τοὺς θάμνους, γύρω γύρω ἀπὸ τὸ πανδοχεῖο. Μὰ τὸ ἔκαμαν χωρὶς ὄρεξη· γιατὶ δὲν ξεχνοῦσαν τὸ σφύριγμα τοῦ κινδύνου, Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἔμεναν ἀναπροφάσιστοι καὶ δὲν κουνιούντουσαν ἀπ' τὴν θέση τους.

— Ἡλίθιοι, τοὺς φώναζε ὁ τυφλός.

Δὲν ἔχετε παρὰ ν' ἁπλώσετε τὸ χέρι γιὰ νὰ πάρετε ἑκατομμύρια κι' ἕν τούτοις τ' ἀφίνετε νὰ σᾶς ξεφύγουν

Ξέρετε ἐπίσης ὅτι ἕνα κουρέλι χαρτιοῦ θὰ σᾶς ἔκανε πιὸ πλούσιους κι' ἀπὸ Βασιλιάδες! Ἐκεῖ εἶναι, μπροστά σας καὶ μένετε σὰν ἀποχαυνομένοι.

Οὔτ' ἕνας ἀπὸ σᾶς δὲ τόλμησε νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὸν Μπίλ.

Ἔπρεπε νὰ τὸ τολμήσω αὐτὸ ἐγώ ἕνας τυφλός.! Καὶ τώρα κινδυνεύω νὰ χάσω μιὰ ὁλόκληρη περιουσία ἐξ αἰτίας σας καὶ νὰ ξακολουθήσω αὐτὴ τὴ ζητιάνικη ζωή, ἀντὶ νὰ περνῶ βασιλικὰ πού θάταν τόσο εὔκολο.

Δὲν πρόκειται ἓν τούτοις παρὰ νὰ βρῆτε αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι δουλειὰ ποὺ χρειάζεται τόσο λίγο κουράγιο ὅσο θέλει κανεὶς γιὰ νὰ σηκώσῃ τὸ μικρὸ δαχτυλάκι του! Μὰ μήτε κι' αὐτὸ τὸ τόσο λίγο κουράγιο δὲν τώχετε.

— Τί ἄλλο θές, Πιού; Ἀφοῦ ἔχουμε τὰ χρυσὰ νομίσματα ;

— Καὶ πιὸς μᾶς λέει πὼς αὐτὸ τὸ περίφημο χαρτὶ δὲν ἔχει παραχωθεῖ κάπου; πρόσθεσε ἕνας ἄλλος. — Πάρε τὶς λίρες πίσω καὶ μὴ κάθεσε ἔτσι μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

Αὐτὰ τὰ λόγια ξαγριώσανε τὸν τυφλὸ τόσο ποὺ ἄρχισε νὰ δίνη χτυπήματα σ' ὅλους ὅσους βρισκότουν στὴν ἀχτίδα τῆς μαγκούρας του.

Μὲ τὴ σειρά τους κι' αὐτοὶ ἄρχισαν νὰ τὸν λούζουν μὲ τὶς χειρότερες βρισιὲς καὶ φοβέρες, προσπαθόντας νὰ τοῦ ἁρπάξουν τὸ ραβδί του.

Αὐτὸς ὁ καυγάς τους, ἔσωσε καὶ τὴ μάνα μου κι' ἐμένα. Γιατί, ξάφνου ἄκουσα ἀπάνω ψηλὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦ χωριοῦ, τὸ καλπασμὸ ἀλόγων καὶ ταὐτόχρονα ἔλαμψε καὶ βούϊσε μιὰ πιστολιὰ κοντὰ στὴν ἀκτή. Οἱ ληστὲς ἔτρεχαν πρὸς ὅλα τὰ μέρη. Μερικοὶ πρὸς τὸ λιμάνι κι' ἄλλοι κατὰ τὰ χωράφια. Πρὶν περάσει μισὸ λεπτὸ βρέθηκε ὁλομόναχος.

Ἄραγε τὸν παράτησαν ἔτσι ἐξ αἰτίας ποὺ τὸν ἔπιασε πανικός, ἢ θέλησαν νὰ ἐκδικηθοῦνε γιατὶ τοὺς σκυλόβριζε καὶ τοὺς φοβέριζε; Τὸ μόνο βέβαιο εἶνε ὅτι βρέθηκε πίσω, χτυπῶντας μὲ μανία στὸ ὁδόστρωμα τὸ ραβδί του καὶ μάταια φωνάζοντας τοὺς συντρόφους του. Τέλος ἀφοῦ γύρισε ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ, ἔκανε λάθος στό δρόμο κι ἄρχισε τρέχοντας πρὸς τὸ χωριὸ ἀφοῦ πέρασε δυὸ βήματα ἀπὸ κοντά μου φωνάζοντας :

—Τζόνυ, Μαῦρε Γάτο Ντίρη καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι, δὲν θὰ μ' ἀφίσετε μοναχό. Δὲν εἶναι αὐτὸ δυνατό

Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅλο καὶ πλησίαζε ὁ καλπασμὸς τῶν ἀλόγων, καὶ τέσσερες πέντε καβαλάρηδες ἐφάνηκαν ψηλὰ στὰ πλευρὰ τοῦ λόφου καὶ ἔτρεχαν πρὸς τὸ μέρος μας μ' ὅλη τους τὴν ταχύτητα.

Ὁ Πιοὺ κατάλαβε τότε πῶς εἶχε κάνει λάθος, γύρισε κι' ἔτρεξε ἴσια καὶ σωριάστηκε κάτω στὸ χαντάκι. Ἀνασηκώθηκε στὴ στιγμὴ μὰ ἔπεσε ἀκριβῶς μπρὸς στὰ πόδια τοῦ ἀλόγου τοῦ καβαλλάρη ποῦ ἔφτασε ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἄλλων.

Ὁ καβαλλάρης προσπάθησε νὰ βαστάξῃ τὸ ἄλογό του μὰ ἦταν ἀργά. Ὁ Πιοὺ κυλίστηκε κάτω βγάζοντας μιὰ φοβερὴ κραυγή. Τὸ ἄλλογο τὸν κατατσάκισε. Ὁ Πιοὺ ἔμεινε μιὰ στιγμὴ πρὸς τὸ ἕνα πλευρὸ ὅπως εἶχε πέσει κι' ἔπειτα ἀργὰ γύρισε ἀνάσκελα κι' ἔμεινε πιὰ ἀκίνητος.

Ἐγὼ εἶχα ἀφίσει τὴν κρυψώνα μου καὶ φώναζα τοὺς καβαλλάρηδες ποὺ ἔφταναν ἕνας ἕνας μὲ τὴ φρίκη στὰ πρόσωπά τους ἐξ αἰτίας τοῦ δυστυχήματος.

Ἦταν φύλακες τοῦ ἐφίπου τελωνειακοῦ σώματος ποὺ ὁ ἀπεσταλμένος μας ἀντάμωσε πηγαίνοντας νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἰατρὸ Λαΐβεζι. Εἶχε τὴν ἐξυπνάδα νὰ τοὺς μαλώσει γιὰ τὸν κίνδυνο ποὺ διατρέχαμε.

Ὁ ἀρχηγός τους ὁ ἐπιθεωρητὴς Ντάνς κάτι εἶχε μάθει σχετικὰ μὲ τὸ πλοιάριο ποῦ εἶχε ἁράξει στὸ «Τρουντὲ Κίτς» καὶ γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο ἐκεῖνο τὸ βράδυ, θεώρησε καλὸ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν περιπολία του καὶ ἀπ' τὰ μέρη μας, χωρὶς ἀμφιβολία σ' αὐτὸ τὸ περιστατικὸ ὀφείλουμε καὶ ἡ μητέρα μου καὶ ἐγὼ τὴ ζωή μας.

Ὅσο γιὰ τὸν Πιού, ἦταν πεθαμένος.

Μὲ λίγο δροσερὸ νερὸ ἡ μητέρα μου ξανάρθε στὶς αἰσθήσεις της. Μ' ἀκόμα δὲν εἶχε καλὰ συνέλθει ἀπ' τὴν τρομάρα της κι' ὅταν ἔφτασε στὸ χωριὸ ἄρχισε νὰ κλαίη μερικὲς λίρες ποὺ ἔλειπαν ἀπ' τὸ ποσὸν ποὺ εἶχε ἀφίσει.

Ὡστόσο ὁ ἐπιθεωρητὴς Ντάνς ξακολούθησε τὸ δρόμο του ὅσο μποροῦσε πιὸ γρήγορα.

Σὲ λίγο σταμάτησε τ' ἄλογό του κι' ἔψαξε νὰ βρῇ τὸ δρομάκο ποὺ ὁδηγοῦσε στὴν πεδιάδα καὶ γιὰ νὰ προφυλαχτῇ ἀπὸ πιθανὴ ἐνέδρα.

Μεγάλη ἦταν ἡ ἔκπληξή του ποὺ φθάνοντας στὸ λιμάνι εἶδε πὼς τὸ πλοιάριο εἶχε σηκώσει ἄγκυρα.

Ὡστόσο δὲν εἶχε ἀκόμα πολὺ ἀπομακρυνθῆ καὶ τόφτανε ἡ φωνὴ τοῦ ἐπιθεωρητὴ ποὺ τοὺς καλοῦσε νὰ γυρίσουν καὶ νὰ παραδοθοῦνε. Τοῦ ἀπαντήσανε ὅτι καλλίτερα θάτανε νὰ μὴν ἔμενε στὸ σεληνόφωτο γιατὶ μποροῦσε κάποια σφαῖρα νὰ τοῦ τρυπήσῃ τὴ μύτη.

Τὴν ἴδια στιγμὴ μιὰ σφαῖρα σφύριξε στ' αὐτιά του.

Σὲ λίγο τὸ πλοιάριο ξεπέρασε τὸ ἀκρωτήριο τοῦ μικροῦ ὅρμου καὶ χάθηκε.

Ἐνῶ ὁ κύριος Ντάνς ἔμενε κεῖ καρφωμένος σὰν ἕνα ψάρι κολημένο στὸ βυθὸ ποῦ δὲν μπόρεσε νὰ ξεφύγει μετὰ τὴν παλύρροια, κατὰ τὴν ἔκφρασι τοῦ ἰδίου κ. Ντάνς. Τὸ μόνο ποῦ μπόρεσε νὰ κάνη ἦταν νὰ στείλη ἕνα ἀγγελιοφόρο στὸ Μπρίστολ καὶ νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ γιὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ πλοιάριου.

Καὶ τί μ' αὐτό, σᾶς ἐρωτῶ; πρόσθεσε. Δὲν μπόρεσαν νὰ τελειώσουν τὴ δουλειά τους. Ὡστόσο εὐχαριστημένος εἶμαι ποῦ ξεμπέρδεψα αὐτὸν τὸν ἐπικίνδυνο Πιού.

Ὁ ἐπιθεωρητὴς ἐγνώριζε κιόλας ὅλη τὴν ἱστορία. Μ' ἀκολούθησε εἰς τὸ πανδοχεῖο μας ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ φανταστῇ σὲ τί χάλια τὸ βρίκαμε.

Ἀπάνω στὴ λύσσα τους ποὺ δὲν μᾶς βρῆκαν ἐκεῖ, οἱ ληστὲς τάκανον ὅλα γυαλιὰ καρφιά, καὶ δὲν ἀφῆκαν στὴ θέσι του οὔτε τὸ ρολόϊ τοῦ τοίχου.

Ἂν καὶ δὲν πῆραν παρὰ μονάχα τὸ σάκο τοῦ καπετάνιου μὲ τὰ χρυσὰ νομίσματα κι' ὅσα βρῆκαν στὸ συρτάρι τοῦ ταμείου τοῦ Πανδοχείου, ὡστόσο ἕνα τέτοιο κουρέλιασμα τῶν πραγμάτων μας ἦταν γιὰ μᾶς ἀληθινὴ καταστροφή. Ὁ κ. Ντάνς δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ αὐτὴ τὴ λύσσα τῶν ληστῶν.

—Λέγεται ὅτι πῆραν τὰ λεπτὰ μοῦ εἶπε. Μὰ τότε τί ἤθελαν παραπάνω; Κι' ἄλλα λεπτά ;

(Ἔχει συνέχεια)

Μετάφραση: ***Ν. Βικέλα***

ΓΙΑΝΝΗ Β. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΤΟ ΑΝΤΙΚΡΥΝΟ ΣΠΙΤΙ

"ΦΥΛΛΑ ΑΠΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ,,

«Στὶς δίδυμες, Τέρρυ καὶ Θάλεια Ξανθοπούλου, μὲ ὅλη μου τὴν καρδιὰ καὶ τὴν ἐχτίμηση, γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο. . . .»

26 τοῦ Δεκέμβρη

Τὸ ἀντικρυνὸ σπίτι γιορτάζει. Ἡ Χρηστινούλα, τὸ μικρὸ καὶ πλούσιο κοριτσάκι, κάλεσε τὶς φίλες της νὰ διασκεδάσουνε. Ἀπτὸ πρωΐ εἶχανε ἀρχίσει τὶς ἑτοιμασίες. Ἡ Κρινιώ, ἡ δουλίτσα, πάνω ἀπὸ δέκα φορὲς πῆγε καὶ ἤρθε ἀπτὸ φοῦρνο τῆς γειτονιᾶς, μ' ἕνα σωρὸ γλυκὰ στοὺς ταμπλάδες ποὺ τοὺς σήκωνε ἐπιδειχτικὰ στὸ κεφάλι, σὰ νὰ φοροῦσε κορώνα βασιλικιὰ καὶ φοβόταν μὴν τῆς πέσει. Εἶναι δεύτερη μέρα τῶν Χριστουγέννων. Στοὺς δρόμους δὲ βλέπεις παρὰ ὀλιγοστοὺς διαβάτες. Ὅλοι λίγο πολὺ τέτιες μέρες κάπου μαζεύονται, σ' ἕνα συγγενῆ ἢ σ' ἕνα φίλο, γιὰ νὰ περάσουν τὶς ὧρες τους ὅσο μποροῦν καλλίτερα. Σήμερα εἶναι ἡ πρώτη μέρα σωστῆς παγωνιᾶς. Κάτι σπουργίτια ἀνασκαλίζουνε μὲ τὰ μικρὰ ποδαράκια τους νὰ βροῦνε τίποτα φαγώσιμο, ἕνα ἁμάξι περνᾶ καὶ τὰ τρομάζει. Πετοῦνε πάνω στὰ δέντρα κιαπὸ κεῖ ἀνοίγουνε φτερὰ γιὰ τὴ φωλιά τους. Ὅλα αὐτὰ τὰ βλέπω μέσα ἀπὸ τὸ παράθυρό μου. Κάθουμαι ἐδῶ ἀπτὸ πρωΐ καὶ σεργιανίζω καὶ δὲ λέω νὰ τὸ κουνίσω. Ἄ, εἶναι τόσο ὄμορφα νὰ βλέπεις τὰ χαρούμενα πρόσωπα τῶν παιδιῶν ποὺ μπαινοβγαίνουν ἀπτὸ σπίτι τῆς Χρηστινούλας! Κάθε τόσο σκουπίζω μὲ τὸ μανίκι τοῦ σακακιοῦ μου τὴν ἄχνη ποὺ κάνει ἡ ἀναπνοή μου πάνω στὸ τζάμι καὶ βυθίζω τὸ βλέμμα στ' ἀντικρυνὰ παράθυρα. Ἀκόμα δὲν ἔχει σκοτεινιάσει ὁλότελα κιόμως ἀντίκρυ τὸ σπίτι εἶναι κιόλας φωταγωγημένο. Ἡ μεγάλες καὶ βαριὲς κουρτίνες τραβηγμένες στὰ πλάγια μαφίνουν ἐλεύθερα νὰ βλέπω τί γίνεται ἐκεῖ μέσα. Εἶναι ἕνα πλούσιο σαλόνι. Σὲ μιὰ γωνιὰ ὑψώνεται τὸ Χριστουγεννιάτικο ἔλατο, μὲ τὰ πολύχρωμα παιγνίδια του, τὶς παρδαλὲς κουκλίτσες του, τοὺς ἀστείους παλιάτσους του καὶ τὰ κεράκια του! Τὰ παιδιὰ ἔχουνε στήσει χορὸ γύρω, τριγύρω καὶ τραγουδοῦνε. Δὲν ξέρω ἂν ζηλεύω μὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ βλέπω. Ἐγὼ δὲν ἔνοιωσα ποτέ μου τέτια χαρά, μὰ ὡστόσο μὲ παίρνει τὸ παράπονο καὶ τὰ μάτια μου βουρκώνουν. Λέω νὰ τραβηχτῶ μέσα, ὅμως νάσου ἕνα περαστικὸ ζητιανάκι ποὺ στέκεται κειδὰ ἀπέξω καὶ χαζεύει, μαγεμένο ἀπτὸ ὡραῖο θέαμα τῶν πλούσιων παιδιῶν ποὺ διασκεδάζουνε. Σιγά, σιγὰ ζυγώνει, βάζει μιά, δυὸ πέτρες καὶ σκαρφαλώνει, κολλάει τὸ μουτράκι του πάνω στὸ τζάμι καὶ βλέπει, πεινασμένο πιότερο γιὰ τὴ χαρὰ παρὰ γιὰ τὰ γλυκίσματα. Φαίνεται πὼς τὸ πῆραν εἴδηση ἀπὸ μέσα, γιατὶ ἕνα παιδί—δὲ διακρίνω πιὰ ἂν εἶναι ἡ Χρηστινούλα—βγαίνει καὶ τὸ διώχνει. Ἐκεῖνο πηδᾶ καὶ φεύγει σὰν κυνηγημένο σπουργίτι, πεινασμένο κιορφανὸ καθὼς ἤρθε. Ἡ καρδιά μου κλαίει. Συλλογιέμαι τ' ἀδέρφια μου, τὴν Ἰφιγένεια καὶ τὸ Δημήτρη καὶ λαχταρῶ νὰ βρισκόμουνε σιμά τους τούτη τὴ στιγμή. Κάνω τὴν προσευχή μου: Κύριε, σ' εὐχαριστῶ ποὺ δὲν μὲκανες σὰν κιαὐτὰ τὰ πλούσια παιδιὰ ποὺ δὲν νοιώθουν τὴ θλίψη τοῦ ἄλλου. Πάνω στὴ διάφανη παλάμη Σου, ἀποθέτω τὸ βάρος τῶν δακρύων μου, σιωπηλὰ καὶ μ'ἐγκαρτέρηση. Εἶναι ἡ πικρία ποὺ ἐλάθεψε τὸ δρόμο της καὶ βρῆκε καταφύγιο στὴν ψυχή μου. Κύριε...

27 τοῦ Δεκέμβρη.

Τὸ χιόνι δὲ σταμάτησε στιγμὴ ἀπὸ χτές. Πέφτει, σὰ νὰ θέλει νὰ καλύψει τὴ γῆ μέσα στὸ κρῦο σάβανό του. Σήμερα κατάφερα καὶ προμηθεύτηκα λίγα ξύλα κιάναψα τὸ τζάκι μου. Ἄ, τί εὐτυχία νὰ νοιώθει κανεὶς τὴ γλυκειὰ θαλπωρὴ τῆς ζεστασιᾶς! Ἔχω ἀκόμα κιένα μυστικό: Ἀγόρασα μερικὰ κάστανα γιὰ νὰ ξεγελίσω τὸν ἑαυτό μου τάχα πὼς βρίσκουμαι σπίτι. Τέτιες μέρες, μόλη τὴ φτώχια μας, ἡ μητέρα μᾶς ἀγόραζε πάντα κάστανα καὶ καρύδια. Καθόμασταν γύρω ἀπ' τὴ φωτιὰ τοῦ μαγκαλιοῦ καὶ τὰ παραχώναμε στὴ χόβολη ἀφοῦ πρῶτα τὰ σχίζαμε μὲ τὸ μαχαίρι στὴ μέση. Πολὺ συχνὰ ἡ μητέρα μᾶς ἔλεγε παραμύθια, κάποτε πάλι μᾶς διάβαζε τὸ Ροβινσώνα καὶ μεῖς τὴν ἀκούγαμε μὲ στόμα ἀνοιχτὸ γιὰ τὶς περιπέτειες αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὸ ἔρημο νησί. Ἀπὸ τότες ἀγαπῶ τὸ διάβασμα. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ παραμύθια ἔχουν κατασταλάξει στὴν ψυχή μου καὶ βγῆκαν τραγούδια. Τώρα δὲν ἔχω πιὰ τὸ Ροβινσώνα, ἀνοίγω τὸ «ἡμερολόγιον τοῦ πλοιάρχου Σκὼτ» καὶ διαβάζω. Πέντε ἄνθρωποι μονάχοι προχωροῦν, γιὰ νὰ φτάσουν στὴν καρδιὰ τοῦ Πόλου, προχωροῦν μὲ πίστη κιαφοσίωση γιὰ τὸ σημεῖο ἐκεῖνο ποὺ κι' ἡ πυξίδα ἀρνιέται να δείξει. Τονειρό τους ἦταν νὰ φτάσουν πρῶτοι ἐκεῖ ποὺ καμμιὰ ἀνθρώπινη φωνὴ δὲν εἶχε διασχίσει ὥς τότες τὸν ἀγέρα. Κιόμως οἱ Νορβηγοί, ὁ Ἀμοῦδσεν διάβηκε πρῶτος τὰ σύνορα ποὺ λαχταροῦσαν αὐτοί. Θέ μου, πόση ἐγκατάλειψη μέσα σὲ κεῖνη τὴν ἀπέραντη ἐρημιὰ τῶν πάγων! Πόση ἀπογοήτευση γιὰ τὸ ὄνειρο τῆς ἐπιτυχίας ποὺ δὲ δόθηκε σ' αὐτοὺς ὅπως ἐλπίζαμε, παρὰ στοὺς ἄλλους, στοὺς ἄλλους... Κλείνω τὸ ἡμερολόγιο. Πηγαίνω στὸ παράθυρο καὶ βλέπω ἔξω. Τὸ ἀντικρυνὸ σπίτι σήμερα ἡσυχάζει. Ποιὸς ξέρει ποὺ νὰ ἔχουν πάει οἱ ἄνθρωποί του. Μονάχα ἡ Κρινιώ, ἡ δουλίτσα, βγῆκε καὶ μαζεύει χιόνι μὲ τὰ πρισμένα κόκκινα χεράκια της καὶ φτιάνει μπάλες. Ρίχνει τὴ μιὰ σένα παιδὶ ποὺ περνάει καὶ τὴν τρώει στὴν πλάτη. Ἐκεῖνο θυμώνει κι' ἡ Κρινιὼ γελάει. Ἀκούω

ὡς ἐδῶ μέσα τὸ γέλιο της. Αὐτὸ μοῦ κάνει καλό. Ποτές μου δὲ φαντάστηκα αὐτὴ τὴ δουλίτσα νὰ ἔχει τόσο ὥραῖο καὶ τόσο καθάριο γέλιο, σὰν τὰ τρεχούμενα νερὰ τὸ καλοκαίρι. Μὰ γοργὰ συλλογιέμαι πὼς καὶ τοῦτο εἶναι ἕνα φτωχὸ πλασματάκι καὶ πὼς μονάχα τὰ φτωχὰ παιδάκια γελοῦν τόσο χαρούμενα. Καὶ ξεχνιέμαι μπροστὰ στὸ παράθυρο, νὰ τὸ κυττάζω νὰ μαζεύει χιόνι καὶ νὰ φτιάνει μπάλες. Εἶναι κιαυτὸ ὁλομόναχο σὰν καὶ μένα, λέω. Σὰν καὶ μένα ποὺ ζῶ τὴ μοναξιά μου μὲ τὴ γλυκιὰ ἐνθύμηση τῆς Ἰφιγένειας καὶ τοῦ Δημήτρη. Ποιὸς ξέρει ἀδέλφια μου ἂν μὲ θυμᾶστε τὸ ἴδιο αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὅπως ἐγώ, ποιὸς ξέρει...

28 τοῦ Δεκέμβρη.

Ὅλη τὴ νύχτα βάσταξε ἕνας τρελλοχιονιᾶς ποὺ δὲ μάφησε νὰ κλείσω μάτι. Εἶναι ἀλήθεια πὼς μ' ἀρέσει νὰ φυσάει ἔξω κιεγὼ νὰ βρίσκουμαι στὸ κρεββάτι καὶ νὰ συλλογιέμαι. Σωστὸ νανούρισμα. Ὅμως ἀπόψε ὁ ἀγέρας ἦρθε σὰν λυσσασμένος ἐχθρός, φέρνοντας νέους χιονοσωρούς μαζύ του, χωρὶς νὰ καταπονεῖται. Οὔρλιαζε γύρω γύρω ἀπτὶς γωνιὲς τῶν σπιτιῶν, ἔσειε τὶς ψηλὲς καπνοδόχες, σφύριζε ἀνάμεσα ἀπτὶς πόρτες κιέκανε τὰ δέντρα νὰ στενάζουν σὰ νάχαν κουραστεῖ ἀπτὴν τρομερὴ ἐπίθεση. Εἶχα σηκωθεῖ δυὸ φορὲς νὰ κλείσω τὸ παράθυρο ποὺ ἄνοιξε κιέφερε ὥς τὸ προσκεφάλι μου μεγάλες νιφάδες ἀπὸ χιόνι. Ὡστόσο τὰ ξημερώματα μὲ πῆρε ὁ ὕπνος. Εἶδα κιόλας κάτι παράξενα καὶ μπερδεμένα ὄνειρα. Τάχα πὼς ἤτανε Χριστούγεννα στὸ χωριό, ἡ μητέρα μὲ τὴ μαύρη μπόλια στὸ κεφάλι νὰ βγαίνει ἀπτὴν ἐκκλησιὰ μ' ἀναμένη λαμπάδα καὶ πίσω της ν' ἀκολουθεῖ ὁ Δημήτρης μὲ τὴν Ἰφιγένεια. Καθὼς κατέβαιναν τὶς σκάλες τῆς ἐκκλησιᾶς, νάσου ἡ Κρινιώ, καλοντυμένη κιόμορφη, ὄμορφη σὰν ἀρχοντοπούλα. Ἡ μητέρα σκύβει νὰ τὴ φιλήσει, μὰ τότες στὴ θέση της παρουσιάζεται ἕνα ἄλλο κορίτσι, ἴσως ἡ Χριστινούλα, ἴσως μιὰ ἀπτὶς φίλες της ποὺ χορεύανε μέσα στὸ μεγάλο σαλόνι, γύρω ἀπτὸ πλούσιο δεντράκι. Ἡ μητέρα θαρρεῖ πὼς ἔκανε λάθος καὶ γελάει, πάει νὰ φωνάξει τ' ἀδέλφια μου, μὰ λείπουνε. Κανεὶς δὲν εἶναι ἐκεῖ. Οὔτε ἐκκλησιά, οὔτε ἄνθρωπος. Τότες τρομοκρατημένη παίρνει τὸ δρόμο νὰ φύγει, τὴ χάνω καὶ ξυπνῶ. Νοιώθω τὴν καρδιά μου νὰ χτυπάει παράξενα. Μετρῶ τοὺς χτύπους της: ἕνας, δύο, τρεῖς... Σηκώνουμαι ὀρθός, ἔχει πιὰ ξημερώσει καὶ τὸ φῶς, χλωμὸ ἀκόμα, σκαρφαλώνει στὸ παράθυρο καὶ μοῦ χτυπᾶ γιὰ νὰ μπεῖ. Ζυγώνω τὸ τζάμι καὶ μὲ τὸ μανίκι μου σκουπίζω τὴν ἄχνα γιὰ νὰ δῶ ἔξω. Ὁ ἀγέρας ἔχει σωπάσει. Τίποτε δὲν κινιέται. Μονάχα τὸ χιόνι ἐξακολουθεῖ νὰ πέφτει ἥσυχα καὶ σιωπηλά, σάμπως ἕνας ἀστείρευτος χεμῶνας νὰ σκορπίζει τὶς ἄσπρες τοῦφες του πάνω ἀπὸ τὴ θαμμένη πολιτεία. Ρίχνω τὰ μάτια μου στὸ ἀντικρυνὸ σπίτι. Φαίνεται πὼς ἀκόμα κοιμᾶται γιατὶ καμμιὰ φωνὴ δὲν ἀκούγεται. Νὰ ὁ γαλατᾶς ποὺ χτυπᾶ τὸ κουδοῦνι. Μιά, δυὸ φορές. Ἡ πόρτα μισανοίγει, ἡ Κρινιὼ ἀγουρξυπνημένη ἀκόμα δείνει τὴν κατσαρόλα. Παντοῦ ἕνα γύρο εἶναι κάτασπρα.: Τὰ σπίτια, οἱ σκάλες, τὰ πεζοδρόμια, τὰ δέντρα, ἀκόμα κι' ὁ γαλατᾶς ποὺ ἔχει χιονιστεῖ γυρνώντας ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι. Μονάχα τὸ χεράκι τῆς Κρινιῶς καθὼς προβάλλει πίσω ἀπτὴ μισάνοιχτη πόρτα, φωνάζει κόκκινο, κόκκινο σὰν τριαντάφυλλο σ'ὥρα καλοκαιριοῦ ποὺ φρουμάζει ἀπτὸ λιοπύρι. Συλλογιέμαι τὶ θὰ γινότανε ἂν γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀλλάζανε οἱ ρόλοι μέσα σὲ τοῦτο τ' ἀρχοντικό. Ἂν ξαφνικὰ στὴ θέση τῆς Κρινιῶς, ἔμπαινε ἡ Χρηστινούλα καὶ στὴ θέση τῆς Χρηστινούλας ἡ Κρινιώ! Μονάχα γιὰ λίγες ὧρες Θέ μου, μονάχα γιὰ νὰ ξεκουράσει τὰ κουρασμένα της μέλη πάνω στὸ μαλακὸ κρεββατάκι τῆς μικρῆς κυρᾶς της, γιὰ νὰ κλείσει τὰ μεγάλα της μάτια σένα ρόδινο ὄνειρο καὶ νὰ θερμάνει αὐτὸ τὸ κατακόκκινο χεράκι ποὺ δίνει τὴν κατσαρόλα γιὰ τὸ γάλα! Καϋμένο χεράκι! Ἔχω λίγη χόβολη ἀκόμα μέσα στὸ παληό μου τζάκι. Ἔλα στὴ φτωχική μου σοφίτα, στὴ σοφίτα ἑνὸς παιδιοῦ μοναχοῦ σὰν καὶ σένα. Κιὰν δὲν μπορέσει νὰ στὸ ζεστάνει ἐκείνη, τότες θὰ σκύψω νὰ σοῦ θερμάνω μὲ φιλιὰ καὶ μὲ δάκρυα, ζητῶντας συγχώρεση γιὰ ὅλους τοὺς κακοὺς ποὺ σὲ ἀδικήσανε. Μικρὴ ψυχούλα...

29 τοῦ Δεκέμβρη.

Ἕνας ἥλιος, θαμπὸς σὰν ψεύτικος, βγῆκε σήμερα στὸν οὐρανό. Εἶναι νὰ τὸν λυπᾶσαι γιὰ τὰ χάλια του. Μοιάζει μὲ ἄρχοντα ποὺ ἔχασε τὰ χρυσαφικά του καὶ κλαίει τώρα τὴ κατάντια του. Σήμερα οἱ διαβάτες δὲν εἶναι τόσο βιαστικοὶ σὰν τὶς ἄλλες φορές. Περνοῦνε μὲ βῆμα πιὸ σιγανό, χαμογελοῦνε καὶ κάπου, κάπου τοὺς βλέπεις νὰ πιάνουνε κουβέντα κειδά, μπροστὰ στὸ παραθυρό μου. Τὸ κρῦο ἔκοψε. Ὅταν βλέπω τοὺς ἀνθρώπους χαρούμενους, γίνουμαι κιεγὼ ὅλος χαρά. Γιαυτὸ προσπαθῶ πάντα νὰ βρίσκουμαι ἀνάμεσα σὲ παιδιά. Ξανασυναντῶ ἔτσι τὸν ἑαυτό μου καὶ λέω πὼς ὑπάρχει ἀκόμα μέσα μου ἡ ἄδολη ὁμορφιὰ τοῦ ἐξαίσιου παιδικοῦ μου ὀνείρου. Σήμερα ἡ Κρινιὼ ἔχει πολλὴ δουλιά. Ἀνοίγει μὲ τὸ φτιάρι τὸ δρόμο ἀπτὸ χιόνι, καθαρίζει τὸ πεζοδρόμιο καὶ τὶς σκάλες καὶ σιγά, σιγὰ ἡ πλούσια εἴσοδος τοῦ ἀρχοντικοῦ ξαναπαίρνει τὴν πρώτη της ὄψη. Βλέπω καὶ θαυμάζω τὴν ἀκούραστη προκοσύνη της. Πάει κιέρχεται, μπαινοβγαίνει ἀπτὸ σπίτι δέκα φορὲς στὸ λεφτό, ἀνεβοκατεβαίνει τὶς σκάλες, περνάει στὸν κῆπο, σφουγγαρίζει. Κιόλα αὐτὰ μὲ γρηγοράδα μηχανῆς. Εἶμαι σίγουρος πὼς ἂν δὲν φοβότανε νὰ μὴν ξυπνήσει τὴ Χρηστινούλα, θὰ τραγουδοῦσε κιόλας! Εἶμαι σίγουρος σᾶς λέω. Γιατὶ ἔχει τέτοιο κέφι σήμερα ἡ Κρινιώ! Νὰ, παρατάει τὸ σφουγγάρισμα καὶ τρέχει πίσω ἀπτὸ μεγάλο γάτο, τὸ Μαῦρο! Τὸν πιάνει ἀπτὴν οὐρά, τὸν καθίζει στὴν ποδιά της καὶ τὸν νανουρίζει σιγανά, πολὺ σιγανά. Ἄ,τὶ γλυκειὰ φωνὴ ποὺ ἔχει αὐτὸ τὸ πλουσματάκι! Ποιὸς ξέρει τὶ νὰ συλλογιέται ἔτσι καθὼς τὸν κουνάει πότε δεξιά, καὶ πότε ἀριστερά. Ἴσως ἐκεῖ κάτω στὸ χωριὸ νὰ εἶχε ἕνα μικρὸ ἀδερφάκι ποὺ τὸ νανούριζε ἡ Κρινιὼ μὲ τὰ ἴδια της τὰ χέρια, ὅταν ἡ μάνα της ἔλειπε στὴν πλύση καὶ τώρα αὐταπατᾶται μὲ τὸ Μαῦρο στὴν ἀγκαλιά. Τοῦ κάνει μερικὲς βόλτες πάνω, κάτω καὶ ξεχνιέται μὲ τὸ πρωτότυπο παιγνίδι της. Ὅμως νάσου καὶ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΕΣ ΑΓΩΝΙΕΣ

ΚΛΗΜΗ ΟΥΛΚΕΡΟΓΛΟΥ

Ἔτσι ποὺ ροβολοῦσε ἀπὸ τὴ βουνοπλαγιά, φορτωμένη μ' ἕνα σωρὸ κλαδιὰ καὶ κουτσούρια στὴν πλάτη, φαινότανε σὰν ἕνας μαῦρος κι' ἄψυχος ὄγκος ποὺ κατρακυλοῦσε σιγά - σιγά.

Τὴ μιὰ τσουλοῦσε, πατῶντας πάνω στὶς γυαλιστερὲς πέτρες τοῦ βουνοῦ, καὶ τὴν ἄλλη παραπατοῦσε καὶ σουρνόταν στὴ γῆ.

Τότε χέρια, πόδια καὶ μοῦτρα γραντζουνίζονταν καὶ μάτωναν ἀπὸ τὶς ἀγκύλες καὶ τὶς κοφτερὲς μύτες τῶν λιθαριῶν, σάμπως νἄχανε πέσ ι θύματα στὰ σουβλερὰ νύχια σπαραχτικοῦ ζώου.

Μὰ ἡ κυρά—Λενιὼ δὲν σταμάτοῦσε. Ἀτόφιο τὸ κουράγιο βασίλευε στὴν ψυχή της. Μήτε τοσηδὰ ἀγανάχτηση δάγκανε τὴν ὑπομονή της. Ἔπρεπε νὰ κατεβεῖ ὁπωσδήποτε στὴν πόλη γιὰ νὰ πουλήσει τὸ φορτίο ποὺ κουβαλοῦσε στὴν πλάτη της τώρα καὶ δυό - τρεῖς ὧρες.

—Αὔριο εἶναι χρονιάρα μέρα, ἔλεγε, καὶ πρέπει νὰ τὴ νοιώσει κι' ἡ Ἀννούλα μου.

Καὶ σκεφτόταν:

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ στὰ χρόνια τῆς εἰρήνης ζοῦσε κι' ὁ Κωστῆς, ὁ καλός της ἄντρας. Τότε τὰ Χριστούγεννα κι' ἡ Πρωτοχρονιὰ γιόμιζαν φῶς καὶ χαρὰ τὸ σπιτάκι μας. Εἴχανε καὶ δυὸ παιδάκια τότε, τὸ Στράτη καὶ τὴν Ἀννοῦλα. Ὅλες τους οἱ προσπάθειες κι' ὅλη τους ἡ ζωὴ ξοδεύουνταν γιὰ νὰ κάνουν τὰ παιδάκια εὐτυχισμένα. Νὰ τὰ μάθουν γράμματα. Καὶ νὰ τὰ συνηθίσουν στὴν ἀλήθεια, στὴν τιμιότητα καὶ στὴν ἀγάπη.

Μὰ ξάφνου ξέσπασεν ἡ ἄγρια μπόρα τοῦ Πολέμου, σὰν ἕνα ὑπερφυσικὸ φαινόμενο ποὺ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τὸ περιορίσει.

Κι' ὁ Κωστῆς, ἕνα χλωμὸ δειλινό, χωμένο μέσα στὰ χακὶ ροῦχα τοῦ πολεμιστῆ ξεκίνησε γιὰ τὴ φωτιὰ καὶ τὴν ἀντάρα τοῦ Μετώπου.

Ἤρθανε τὰ πρῶτα Χριστούγεννα κι' ἡ πρώτη Πρωτοχρονιὰ καὶ μαζί τους κι' ἕνα γράμμα τσαλακωμένο ἀπὸ κάποιο σημεῖο τῆς πρώτης γραμμῆς ποὺ τελείωνε μὲ τοῦτα τὰ λόγια:

—Σᾶς φιλῶ καὶ μὲ τὰ ζεστὰ δάκρυα τῆς νοσταγίας σᾶς λούζω νευρικὰ τὰ φανταστικά σας μουτράκια: Λενιώ, μου Στρατάκι μας, Ἀννοῦλα μου.

Κι' ὕστερα ἤρθανε κι' ἄλλα Χριστούγεννα κι' ἄλλη Πρωτοχρονιὰ καὶ μαζί τους φέρανε μιὰ πένθιμη μαυρίλα καὶ τὴν χάρισαν στὴ Λενιὼ γιὰ νὰ τυλίξει λαίμαργα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχή της.

Ἡ μαυρίλα εἶχε ξεκινήσει ἀπὸ κάποιο ψυχρὸ χωράκωμα τοῦ Μετώπου ποὺ μέσα του κοίτονταν παραμορφωμένο τὸ κουφάρι τοῦ Κωστῆ της.

Πέρισυ ξανάρθαν τὰ Χριστούγεννα, μὰ πάλι μαῦρα.

Ξανάρθεν ἡ Πρωτοχρονιὰ μὰ πάλι σκληρή.

Γιατὶ ὁ μικρὸς Στρατῆς ἐξαντλημένος ἀπὸ πρωτοφαντη πεῖνα κι' ἀπὸ ἀγιάτρευτην ἀρρώστεια τοὺς ἄφησε χρόνους.

Κι' αὔριο θἀρχόταν καὶ πάλι ἡ Πρωτοχρονιά. Νά, τὸ λένε καὶ οἱ στῖβες τῶν χιονιῶν ποὺ διακρίνονται στὶς ἀπόκρημνες βουνοπλαγιές. Τὸ λέει κι' ὁ χρόνος, ποὺ σὲ λίγες ὧρες θὰ ξεψυχήσει. Κι' αὔριο τὸ πρωῒ θὰ τὸ ποῦν κι' οἱ καμπάνες ποὺ θὰ χτυποῦν χωρὶς παλμό.

Αὔριο, λοιπόν, θαρθεῖ καὶ πάλι ἡ πρωτοχρονιά. Μὰ τούτη τὴ φορὰ θέλει νὰ βγεῖ νικήτρια ἡ κυρά—Λενιώ. Καὶ θὰ νοιώσει τὴ Νίκη της ὅταν μπορέσει νὰ χαρίσει λίγες εὐχάριστες στιγμὲς στὴν ἀγαπημένη της κορούλα.

Πρέπει νὰ τῆς πάρει μερικὰ πορτοκάλια, λίγο λαδάκι ποῦ εἶναι σπάνιο καὶ ἀκόμα λίγα φασόλια γιὰ νὰ τὰ μαγειρέψει αὔριο μιᾶς καὶ θἄναι χρονιάρα μέρα.

Κι' ὅλα τοῦτα τὰ σκεφτόταν ἡ κυρά—Λενιὼ καὶ τὰ μάτια της νοτισμένα ἀπὸ τὴν ψυχάλα τοῦ πόνου, γυαλίζανε σὰν χοντρὲς κίτρινες χάντρες κομπολογιοῦ.

Σήκωσε τὸ κεφάλι της μὲ μιὰ ἀπότομη κίνησι γιὰ νὰ τραβηχτοῦν τὰ μακρυὰ μαῦρα μαλλιά της, εἶχαν σκεπάσει τὸ πρόσωπό της καὶ ἄφησε τὸ μάτι της νὰ πλανηθεῖ κάτω ἀπ' τὰ πόδια της, πέρα—μακρυὰ στὴν πόλη. Ἕνας ἀσυνήθιστος θόρυβος, σὰν μουσικὴ ὑπόκρουση, ἔφτανε εὐχάριστα στ' ἀτιά της. Κι' ἀνάμεσα στὰ τόσα σπίτια ποὺ φαινόταν, ἦταν καὶ τὸ δικό της φτωχικό. Καὶ μέσα ἐκεῖ, ἡ μικρὴ Ἀννοῦλα πρόσμενε μὲ ἀνείπωτη ἀγωνία τὸ γυρισμὸ τῆς μαννούλας της.

Ξαφνικὰ νόμισε, ἡ Λενιώ, πὼς βρισκόταν κάτω, στοὺς δρόμους τῆς πόλης. Κι' ἔβλεπε μιὰ κίνηση μεγάλη. Ἔβλεπε ἕνα σωρὸ παιδάκια μὲ μανταρίνια καὶ παιγνιδάκια στὴν ἀγκαλιά τους κι' ἀμέτρητους μπαμπάδες καὶ μαμάδες ποὺ ψώνιζαν βιαστικὰ ἀπὸ τὰ καταστήματα ἕνα σωρὸ πράμματα.

Ἔκλεισε τὰ μάτια της ἀπότομα καὶ τὰ ξανάνοιξε.

Ἦταν σὰ νὰ ξύπνησε ἀπὸ βαθὺν ὕπνο. Μπορεῖ νἄταν ὄνειρα αὐτὰ ποὺ ἔβλεπε, μὰ ἡ ἀλήθεια ἦταν τούτη: Εἶχε ἀργήσει ὁπωσδήποτε. Κι' ἡ Ἀννοῦλα ἦταν μόνη της καὶ τὴν περίμενε μὲ ἀγωνία γιὰ νὰ γιορτάσουν μαζὶ τὴν Πρωτοχρονιὰ ποὺ θἀρχόταν.

Ὀρθώθηκε στὰ πόδια της. Ρούφηξε λίγο καθαρὸ βουνίσιο ἀγέρι γιὰ νὰ ξεκουράσει τὰ μπαφιασμένα στήθια της, κι' ἄρχισε πάλι νὰ ροβολάει ἀπὸ τὴ βουνοπλαγιὰ φορτωμένη μ' ἕνα σωρὸ κλαδιὰ καὶ κουτσούρια στὴν πλάτη της. Καὶ φαινόταν σὰν ἕνας μαῦρος κι' ἄψυχος ὄγκος, ποὺ κατρακυλοῦσε σιγά —σιγά.

Κάπου—κάπου τσουλοῦσε πατῶντας πάνω στὶς γλυστερὲς πέτρες τοῦ βουνοῦ κι' ἄλλοτε παραπατοῦσε καὶ σούρνονταν ὁλάκερη στὴ γῆ. Μὰ ὅλα τοῦτα δὲν τῆς κάνανε καμμιὰ ἐντύπωση.

Μπορεῖ τὰ πόδια της νὰ βρίσκονταν στὸ βουνὸ καὶ νὰ πορπατοῦσαν. Ἡ σκέψη της ὅμως ἦταν μακρυά, κοντὰ στὴν Ἀννοῦλα της.

Εἶχε καβαλλήσει τὸ ἄλογο τῆς

ΤΟ ΤΥΧΕΡΟ ΔΩΡΟ

Πᾶνε κάμποσα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ἤμουνα μαθητὴς τῆς πρώτης τοῦ γυμνασίου.

Ὁ χρόνος ἐκεῖνος ἦταν πολὺ δύστυχος γιὰ τὸ σπιτικό μας.

Ἤρθαν τὰ Χριστούγεννα καὶ ὁ πατέρας μου ἦταν ἄρρωστος, πολὺ βαρειά, ἀπ' τὸ στομάχι του καὶ μέρα μὲ τὴ μέρα χειροτέρευε.

Ἡ μητέρα μου ξενόπλενε γιὰ νὰ οἰκονομάει τὸ λίγο φαγί μας καὶ κανένα γιατρικὸ καὶ καμιὰ βίζιτα τοῦ γιατροῦ γιὰ τὸν πατέρα μου.

Εἶχι καὶ μιὰ μικρούλα ἀδερφή, ἡ μόνη ποὺ μοῦ κρατοῦσε συντροφιὰ στὰ παιγνίδια μου καὶ στὴν παιδιάστική μου χαρά.

Ἡ γειτονιὰ ποὺ καθόμαστε, εἶχε κι' ἄλλα παιδιὰ συνομήλικά μου ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ τὰ κάνω ἀπὸ κοντὰ παρέα γιατὶ ἐγὼ ἤμουνα πολὺ φτωχὸς καὶ δὲν εἶχα καὶ παιχνίδια.

Πῶς τὶς θυμᾶμαι ἐκεῖνες τὶς μέρες ....

Ξημέρωνε τοῦ Ἅη Βασίλη.

Μόλις ξύπνησα, κοίταξα κάτω ἀπὸ τὸ μαξιράρι μου γιὰ νὰ δῶ, μήπως κατὰ λάθος ὁ Ἅη Βασίλης εἶχε ἀφήσει κανένα δῶρο τὸ βράδυ ποὺ θὰ πέρναγε .... ἀλλὰ τίποτα.

Τὸ κακὸ ἦταν ποὺ δὲν εἶχα καὶ νόυνὰ γιὰ νὰ μοῦ κάνει κανένα δῶρο, ὄχι βέβαια πῶς ἤμουν ἀβάφτιστος, ἀλλὰ ἡ νουνά μου γεροντοκόρη εἶχε πεθάνει ἀπὸ καιρό.

Θυμοῦμαι λοιπὸν ἐκείνη τὴ μέρα πὼς πηγαίνοντας στὸ φοῦρνο γιὰ το ψωμὶ ἔβλεπα τ' ἄλλα παιδιὰ ποὺ παίζανε μὲ τὰ ὡραῖα τους παιγνίδια....

Καραμοῦζες, ἀλογάκια, αὐτοκινητάκια, κοῦκλες, κι' ἕνα σωρὸ ἄλλα παιγνίδια.

Δὲ ζήλευα καθόλου ἀλλὰ καθόμουνα ἀπὸ μακρυὰ καὶ τὰ κοίταγα λυπημένος.

Πόσο θἄθελα κι' ἐγὼ νἄχα μιὰ καραμοῦζα.

Ἀπάνω σ' αὐτές μου τὶς σκέψες, κατάλαβα ἕνα χέρι νὰ μὲ πιάνει στὸν ὦμο καὶ μιὰ γυναίκεια φωνὴ νὰ μοῦ λέει.

Νά! μικρὲ πάρε καὶ σὺ αὐτὸ τὸ πακέτο, εἶνε τὸ δῶρο σου ποὺ σοῦ στέλνει ὁ Ἅη Βασίλη. Καὶ μούδωσε ἕνα πακέτο ποὺ ἀπὸ τὴ χαρά μου τὸ ἄνοιξα ἀμέσως καὶ εἶδα μέσα ἕνα ὡραῖο, φανταχτερὸ πύλινο ἀλογάκι.

Αὐτὸ τὸ ἀλογάκι θὰ σοῦ φέρει γοῦρι μικρέ μου, νὰ προσέξῃς μὴ τὸ χάσῃς καὶ μάλιστα θὰ σοῦ φέρει εὐτυχία ὅταν σπάσει, μοῦ εἶπε ἡ ἄγνωστη κυρία καὶ ἔφυγε.

Ἔτρεξα γρήγορα στὸ φοῦρνο πῆρα τὸ ψωμὶ καὶ τρεχάλα γιὰ τὸ σπῆτι.

Τί χαρὰ γιὰ μένα, νἄχω ἕνα τόσο ὡραῖο δῶρο, καὶ ποὺ δὲν τὸ περίμενα.

Καθόμουνα ὧρες ὁλόκληρες μαζὶ μὲ τὴν ἀδερφοῦλα μου τὸ χαζεύαμε, καὶ παίζαμε μαζί του.

Φχιάξαμε καὶ ἕνα χαρτένιο ἀνθρωπάκο καὶ τὸν βάζαμε ἀπάνω γιὰ καβαλλάρη κι' εἴμαστε ὅλο χαρά.

Πέρναγαν οἱ μέρες γρήγορα ἀλλὰ ὁ πατέρας ἀντὶ νὰ καλυτερέψει χειροτέρευε. Ἔπρεπε νὰ κάνει ἐγχείρηση καὶ λεφτὰ δὲν εἴχαμε.

Μιζέριες καὶ στεναχώριες ἀπανωτές. Ἡ μητέρα μου μὲ κόπο ἔβγαζε μερικὰ λεφτὰ ποὺ δὲν ἔφταναν οὔτε γιὰ τὸ ψωμί μας.

Καὶ νἄταν μονάχα αὐτό. Ὁ ἰδιοχτήτης μᾶς ἐστειλε ἕνα χαρτὶ ποὺ μᾶς ἔδιωχνε ἀπὸ τὸ σπῆτι γιατὶ τοῦ χρωστούσαμε τέσσαρα νοίκια· κι' ἔτσι σὲ λίγο ἔπρεπε νὰ βρεθοῦμε στὸ δρόμο, ἔτσι εἴθελε ἡ μοίρα· μποροῦμε νὰ τὴν ἀλλάξουμε;

Θυμήθηκα τότε τὰ λόγια τῆς ἄγνωστης κυρίας ποὺ μούδωσε τ' ἀλογάκι, θυμήθηκα ποὺ μοῦπε πῶς τὸ ἀλογάκι θὰ μούφερνε εὐτυχία ὅταν ἔσπαζε καὶ σκέφτηκα πῶς ἴσα θὰ τόσπαζα, θἄκανε τὸ ἴδιο κι' ἔτσι ἡ εὐτυχία δὲν ἀπῆχε πολὺ μακρυά.

Τὸ πῆρα στὰ χέρια μου γιὰ νὰ τὸ σπάσω, μὰ νὰ σπάσω τὸ ὡραῖο μου ἀλογάκι; μὲ τί θάπαιζα ἐγὼ καὶ ἡ ἀδερφή μου πιά; Ἀλλὰ πάλι ὁ πατέρας μου, τὸ πέταγμά μας στὸ δρόμο, ἡ κούραση τῆς μητέρας μου, ὅλα αὐτὰ ὅταν θαρχόταν ἡ εὐτυχία, ὅλα αὐτὰ θὰ πήγαιναν στὸν κόρακα.

Κάνοντας αὐτὲς τὶς σκέψεις, ἄφησα σιγὰ σιγὰ νὰ μοῦ γλυστράει ἀπὸ τὰ δάχτυλα τὸ ἀλογάκι μου καὶ σὲ λίγο.... θρύψαλα.

Μά.... τί βλέπω ἀνάμεσα στὰ θρύψαλα, τί εἶναι αὐτὸ ποὺ γυαλίζει ἔτσι, μιὰ πέτρα ποὺ ἄστραφτε, κάτι ποὺ τὄβλεπα γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή μου. Τὸ εἶδε ὁ πατέρας μου τὸ πῆρε στὰ χέρια του καὶ ἕνα χαμόγελο χαρᾶς ἄφησε στὰ χείλια του.

Διαμάντι! φώναξε.

Καὶ πράγματι τὴν ἄλλη μέρα ἡ μητέρα μου ποὺ τὸ πῆγε σ' ἕνα μαγαζὶ τῆς δώσανε ἑβδομήντα χιλιάδες δραχμές. Εὐτυχία ἀληθινή, τὸ ἀλογάκι αὐτὸ μοὔσωσε τὸν πατέρα μου ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ μᾶς ξεκούρασε ὅλους μέχρι τῆς στιμῆς ποὺ μεγάλωσα καὶ εἶμουνα ἱκανὸς νὰ δουλέψω καὶ τὰ ζήσω ἐγὼ τὸ σπῆτι μας.

Ν.

φαντασίας της κι' εἶχε φτάσει στὸ σπίτι της.

Ἡ Ἀννοῦλα μόλις τὴν εἶδε ἔτρεξε γρήγορα κοντά της.

Κι' ἐκείνη ἔσκυψε καὶ τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά της. Τῆς ἔντυσε μὲ ἄμετρα ζεστὰ φιλιὰ τὸ προσωπάκι της κι' ἔπειτα τῆς ἔδειξε καὶ τόσα πράγματα ποὺ τῆς πῆρε.

Κι' ἡ μικροῦλα ἔκπληκτη φώναξε:

—Ὦ, καλὴ ποὺ εἶσαι, Μαμά!.., Μοῦ πῆρες καὶ πορτοκάλια... Μοῦ πῆρες καὶ λαδάκι. Πώ, πώ!.. Πῆρες καὶ φασόλια γιὰ νὰ μαγειρέψουμε αὔριο. Ὦ, καλὴ ποῦ εἶσαι μαμάκα μου.

Ξαφνικὰ κοβόταν ἡ ταινία τῆς φαντασίας καὶ ἡ κυρά—Λενιὼ καταλάβαινε πάλι πὼς εἶχε ἀργήσει καὶ τσίτωνε κάθε της δύναμη γιὰ νὰ φτάσῃ γρήγορα. Στὸ κουρασμένο της πρόσωπο διακρινόταν μιὰ μιστόκρυφη χαρὰ καὶ στὰ ματωμένα χείλια της σάλευε ἕνα ἐλαφρὸ γέλιο.

Καὶ ροβολοῦσε ἀπὸ τὴν βουνοπλαγιὰ μὲ βιασύνη, σὰν ἕνας μαῦρος ὄγκος ποὺ κατρακυλοῦσε μὲ ταχύτητα.

Κλήμης Οὐλκέρογλου

ΝΥΧΤΑ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1822

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μιὰ εἴδηση συντάραξε τὰ παληκάρια τῆς φρουρᾶς τοῦ ἔνδοξου Μεσολογγιοῦ

Κάποιος χριστιανὸς δραγουμάνος στὰ Τουρκικά, μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς του χώθηκε ἀπὸ μιὰ μόνη πορτοῦλα στὰ Ἑλληνικὰ ταμπούρια.

—Ἀπὸ μικρὸς ἦταν σὲ τούρκικια ὑπηρεσία γιὰ ἕνα κομμάτι ψωμί.— Κι' ἔτσι σιγὰ σιγὰ ἀγάπησε τ' ἀφεντικά του.

Μὰ μιὰ μέρα, κοντὰ Χριστούγεννα, σὰν ἄκουσε τὶς γλυκόηχες καμπάνες ξύπνησε μέσα του τὸ θερμὸ ἑλληνικὸ αἷμα. Ἡ καρδιά του σκίρτησε, ἦταν ὁ μόνος πούξερε τὸ μυστικὸ γιὰ τὴ μεγάλη ἐπίθεση τῆς νύχτας τῶν Χριστουγέννων!

Ἀναλογίστηκε τ' ἀδέρφια του ποὺ θάβρισκαν οἰκτρὸ θάνατο.

Ἔκλεισε τὰ μάτια, κ' ἔτρεξε γιὰ τὸ Μεσολόγγι.

«Ἀδέλφια φώναξε, σὰν ἔφτασε κοντά, ἑτοιμαστῆτε, οἱ Τοῦρκοι ἁρματώνουν γιὰ τὸ βράδυ».

—Ἡ σωτήρια φωνὴ ἀκούστηκε σὰ διαταγὴ τριγύρω. Τὰ παληκάρια πῆραν ἀμέσως τὶς θέσεις τους, ἀγγάλιασαν τὰ καρυοφίλια τους, κι' ἀκόνισαν τὰ δίστομα. . .

Πλάϊ τους ἔστεκαν οἱ δοξασμένοι ὁπλαρχηγοί: Μᾶρκος Μπότσαρης, Ζαΐμης, Πετρόμπεγς, Μαυροκορδᾶτος κ.ἄ.

—Ἡ ὥρα πλησίαζε κ' ἡ ἀγωνία περίσευε. . . Ἐξαφνα οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς σήμαναν Χριστούγεννα. Γυναῖκες, γέροντες καὶ παιδιὰ σκομένοι παρακαλοῦσαν τὸ νεογέννητο Σωτῆρα.

—Οἱ Τοῦρκοι σὰ νόμισαν πὼς ἡ ὥρα ἦταν κατάλληλη ὅρμησαν γιὰ τὴν πόλη. . .

Τὰ ἑλληνικὰ ντουφέκια ἕτοιμα πίσω ἀπ' τὶς πολεμίστρες περίμεναν νὰ φυτρώσουν τὰ βόλια τους στὰ τούρκικα κορμιά.

—Οἱ Ἕλληνες ἀφῆκαν τοὺς στρατιῶτες τοῦ Ὁμὲρ νὰ ἔρθουν κοντά, κοντὰ καὶ τότε ὅλοι μαζὶ ἀρχίσαν νὰ χτυποῦν. Τὰ κορμιὰ τόνα μὲ τ' ἄλλο ἔπεφταν στὴν ἀφιλόξενη γῆ. Τότε μόνον κατάλαβαν πὼς δὲν ἦταν εὔκολο νὰ παραβιάσουν τὴν ἱερὴ μέρα τῆς θείας Γέννησης.

—Τὸ ἀγριο κυνηγητὸ τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδας καθὼς καὶ τὰ πλημμυρισμένα νερὰ τοῦ Ἀχελώου. Τοὺς ἔδωσαν ἕνα τρανὸ μάθημα.

Τὸ Μεσολόγγι σώθηκε σὰ σήμερα Χριστούγεννα πρὶν ἀπὸ 121 χρόνια.

Λεφτέρης Ξανθοπουλίδης

Χριστούγεννα 1943.

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΕ ΜΙΑ ΒΙΤΡΙΝΑ

Πίσω ἀπ' τὸ παράθυρο τοῦ μεγάλου σαλονιοῦ, φαίνονταν μαζεμένα καὶ καθισμένα στὶς χρυσοκέντητες πολυθρόνες τὰ μικρὰ πλουσιόπαιδα ντυμένα μεσαιωνικὰ —μαρκήσιοι, μαρκήσιες—καὶ ζοῦσαν στιγμὲς χαρᾶς κι' εὐτυχίας μακρυὰ ἀπ' τὰ βιβλία κι' ἀπ' τὶς καθημερινὲς σκοτοῦρες τοῦ σχολειοῦ. Ζευγαράκια, ζευγαράκια συζητοῦσαν γιὰ τὰ δῶρα ποὔλαβαν, γιὰ τὰ ροῦχα ποὔραψαν, σκεδιάζοντας πρόγραμμα διασκέδασης στὶς γιορτινὲς μέρες.

Ἀπ' ὄξω ἀπ' τὸ παράθυρο ἀκουγόταν ὅπως πάντα ἡ φωνὴ τοῦ μικροῦ ποὺ πουλοῦσε τσιγάρα. Ὁ Κωστάκης ὁ μικρός μας ἔμπορος βρισκόταν πάντα κεῖ, δὲν τὸν μπόδιζαν καιρικὲς συνθῆκες. Κρῦο, βροχὲς ὅτι κι' ἂν εἶχε ὁ Κωστάκης βρισκόταν ἀπ' τὶς 7 πρωῒ πρωῒ ὡς τὶς 7 ποὺ ἔπηξε τὸ σκοτάδι στὴ γωνιά του, διαλαλῶντας τὸ ἐμπορευμά του.

Πάντα τὸ χαμόγελο δὲν ἔλειπε ἀπ' τὸ στόμα του κ'ἦταν ἡ συμπάθεια ὅλων ὅσων ἔμεναν δίπλα.

Ἀπόψε ὅμως οἱ γνωστοὶ τοῦ Κωστάκη διέκριναν στὸ πρόσωπό του ζωγραφισμένη τὴ θλίψη καὶ τὸν πόνο, τὸ χαμόγελο πὺ πάντ' ἄνθιζε τὸ προσωπάκι του ἔλειπε. . .

—Μὰ νὰ ἀκούει κάποιον νὰ τὸν φωνάζει!

Ναὶ εἶναι ὁ Νῖκος ὁ μόνος φίλος τοῦ Κωστάκη. Μαζὺ μεγάλωσαν καὶ μαζὺ ἔπιασαν τὸ ἐμπόριο σὰν τοὺς ἀνάγκασε ἡ μπόρα τοῦ πολέμου νὰ δουλέψουν. Μέναν δίπλα δίπλα κι' οἱ δυὸ χωρὶς πατέρα. Καὶ τῶν δυνῶν οἱ μάννες ξενοδούλευαν γιὰ νὰ θρέψουν τὰ μικρότερ' ἀδέλφια τους. . . Μιζέρια καὶ δυστυχία. Καὶ πρὶν τὸν πόλεμο. Καὶ τώρα χειρότερα. Κι' ὅμως ὑπάρχουν ἄλλοι, σκεφτόταν τὸ κεφαλάκι τοῦ Κωστάκη γυρνῶντας τὰ μάτια στὸ φωτισμένο παράθυρο, ποὺ καὶ τώρα καὶ σήμερ' ἀκόμα ἔχουν τὰ πάντα ὅσως πιὸ πρίν. Δὲν τοὺς ζηλεύει, τοὺς λυπᾶται, τοὺς λυπᾶται γιατ' εἶναι...

Τὶς σκέψεις του ἔκοψε τὸ φτάσιμο τοῦ Νίκου.

—«Πῶς πάει ἡ δουλειά;» ρώτησε ὁ Νῖκος.

—«Καλά.» ἀπάντησε ξερὰ ὁ Κωστάκης καὶ τὰ ματάκια του ἔστριψαν καὶ καρφώθηκαν στὸ φωτισμένο παράθυρο.

Γύρισε κι' ὁ Νῖκος καὶ θαμπώθηκε ἀπ' τὴν ὥμορφη σκηνὴ ποὺ ἐκτυλισσόταν πίσω ἀπ' τὸ φωτισμένο παράθυρο...

—Ἕνας μικρὸς μαρκήσιος ἔπαιζε πιάνο καὶ οἱ ὑπόλοιποι χόρευαν ὅλο χαρὰ μὲ κέφι τραγουδῶντας!

Καὶ τί ὡραῖα ποὖναι ντυμένος μὲ μεταξωτὰ φορέματα, νταντέλλες ἄσπρες, κάλτσες μέχρι τὰ γόνατα καὶ λουστρίνια παπούτσια.

Τί ὥμορφη σκηνή!

—«Τί ὡραῖα ποὺ εἶναι, φωνάζει ὁ Νῖκος. Πόσο θἄθελα νἄμουνα κι' ἐγὼ ἐκεῖ μέσα...»

—«Ἐγὼ δὲν θἄθελα καθόλου» φώναξε θυμωτὰ ὁ Κωστάκης καὶ δυὸ δάκρυα βρέχουν τὰ μάγουλα του...

—«Παιδιὰ πηγαίνετε πιὸ πέρα, φωνάζει ὁ ὑπάλληλος τοῦ καταστήματος, τὸ κατάστημα πρέπει νὰ κλείσει». Τὸ ρολὸ κατεβαίνει σιγὰ σιγὰ καὶ ἡ βιτρίνα μὲ τοὺς μαρκήσιους καὶ τὶς μαρκήσιες ποὖχαν ζωντανέψει οἱ παιδικὲς φαντασίες τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ Νίκου σβυστήκανε, χαθήκανε...

Τὰ παιδιὰ πιαστήκανε ἀπ' τὸ χέρι, ἡ ὥρα εἶχε προσπεράσει...

Ἡ φαντασία τους δούλευε μὰ ὁ νοῦς τους ἦταν στὸ νὰ κερδίσουν λίγα περισσότερα αὐτὲς τὶς μέρες νὰ φᾶνε τὴ μεγάλη μέρα λίγο καλλίτερο φαγάκι!

Θἄνε τὸ καλλίτερο δῶρο...

Γιὰ τὸν Κωστάκη ἦταν καὶ τὰ δυὸ δάκρυα. Θὰ τὰ θυμᾶται γιὰ πάντα!

Χ. Σαρρῖκος

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

— Στὴ νεννέ μου —

—Κι' ὕστερα, γιαγιά, ὕστερα;

—Ἔπειτα, παιδάκι μου, ἕνα μεγάλο ἀστέρι φάνηκε στὸν οὐρανό, καὶ ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔδειξε τὸν δρόμο στοὺς βοσκούς, γιὰ νὰ βροῦν τὸ μικρὸ Χριστό...

—Πόσο μεγάλο ἦταν τ' ἀστέρι; Τώρα ποὺ εἶναι νύχτα θὰ τὸ δοῦμε κι' ἐμεῖς, γιαγιά;

—Νά, εἶχε πιὸ πολὺ φῶς ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα, καὶ οἱ ἀχτῖνες του ἔμοιαζαν μὲ ἐκεῖνες τοῦ ἥλιου. Ἂν θὰ τὸ δοῦμε; Ἐσύ, ναί, μικρή μου. Μὰ ἐγώ, ἐμεῖς... πάει πιά... Τὰ χρόνια πέρασαν καὶ ἡ καρδιὰ σκλήρυνε.

—Σὰν θὰ χτυπήσουν οἱ καμπάνες, γιαγιά, θὰ μὲ ξυπνήσεις. Κι' ἐγὼ θὰ τρέξω στὸ παράθυρο νὰ κοιτάξω στὸν οὐρανό. Θὰ τὸ δῶ, πές, θὰ εἶναι ὡραῖο;

—Θὰ εἶναι καλό μου παιδὶ γιατὶ καὶ ἡ ψυχούλα σου εἶν' ὡραία.

—Πᾶμε, λοιπὸν γιαγιά, νὰ κοιμηθοῦμε τωρα...

. . . . . .

Κοιμᾶται τ' ἀγγόνι, καὶ ἡ γιαγιὰ μπροστὰ στὸ παράθυρο, κοιτάζει τὸ ἄπειρο...

Ψάχνει νὰ βρεῖ τὸ μαγικὸ ἀστέρι, ποὺ κάποτε, χρόνια πρίν, μιὰ ἴδια νύχτα, ἀντίκρυσε νὰ ξεχωρίζει μέσα στ' ἄλλα...

...Θυμᾶται... Ὅμοια περιέργεια τὴν ἔσπρωχνε νὰ μάθει κάθε τὶ ποὺ εἶχε σχέση μὲ τὴν Γέννηση.

Κ' ὅταν βγῆκε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν νύχτα ἔξω, γιὰ νὰ πάει μὲ τοὺς δικούς της στὴν ἐκκλησιά, εἶχε τὰ μάτια καρφωμένα στὸν οὐρανό. Καὶ εἶδε... Ναί, εἶδε τὸ Ἀστέρι..

Ἀργότερα, στοῦ καιροῦ τὸ διάβα, ἔμαθε τὸ γιατί. Τοῦ κάκου δάκρυζαν τὰ μάτια της ψάχνοντας μὲς στὸ ἄπειρο πλῆθος τῶν ἄστρων, νὰ τὸ βρεῖ. Κεῖ πάνω στὸν οὐρανό, τίποτε δὲν ἄλλαζε. Ἡ ψυχὴ ὅμως δὲν ἦταν ἡ ἴδια πιά...

Τώρα, ἔπειτ' ἀπὸ χρόνια, τὸ ξαναβλέπει μὲ τὰ μάτια καὶ τὴν ψυχὴ τῆς ἐγγονούλας της.

Πάει κοντά της καὶ τὴν κοιτάζει μ' ἀγάπη. Τὰ χειλάκια της μισανοίγουν σ' ἕνα χαμόγελο. Ἀσφαλῶς θὰ ὀνειρεύεται τὴ Γέννηση. Πόσο ἥρεμο εἶναι τὸ προσωπάκι της, καὶ ἡ ἔκφραση τῆς χαρᾶς ποὺ ἔχει, τὸ κάνει ἀκόμη πιὸμορφο. Σὲ λίγο θὰ τὴν ξυπνήσει. Θὰ τῆς φορέσει τὰ καινούργια της ἄσπρα φορεματάκια, καὶ θὰ πᾶνε μὲ τὸν μπαμπὰ καὶ τὴν μαμὰ στὴν ἐκκλησιά. Εἶναι ἡ πρώτη φορά, ποὺ γίνεται αὐτό. Τώρα εἶναι ἕξη χρονῶν. Πῶς διάβηκαν ἀλήθεια, τὰ χρόνια...

. . . . . .

Ντάν.., ντάν... ντάν...

—Ξύπνησε, Κικίτσα, οἱ καμπάνες χτυπᾶνε. Ὁ Χριστούλης γεννιέται!

Στὴν ἀρχὴ δυσκολεύονται τὰ ματάκια ν' ἀνοίξουν. Εἶναι γλυκὸς ὁ ὕπνος καὶ τὸ κρεββατάκι τόσο ζεστό...

Μὰ πάλι, ποὺ δὲν θὰ δεῖ τὸ Ἄστρο, οὔτε ἐκεῖνες τὶς μεγάλες ἀχτῖνες του...

—Γιαγιάκα, ἔλα νὰ μὲ ντύσεις. Γρήγορα. Φάνηκε τ' ἀστέρι;

—Ποὺ νὰ δοῦν, παιδάκι μου, τὰ δικά μου μάτια τόσο μακριά...

. . . . . .

Κατεβαίνει ἡ Κικίτσα μὲ τὴν μαμά, τὴν γιαγιὰ καὶ τὸν μπαμπὰ στὴν αὐλή. Τὰ ματάκια της ἅπλησα κοιτάζουν τὸν οὐρανό.

Νά, ἕνα μεγάλο ἄστρο, αὐτὸ θὰ εἶναι, ἔ, γιαγιά; Καὶ πόσα ἄλλα... Τόσα πολλὰ ποὺ ἡ μικρὴ ζαλίζεται.

—Μαμά... καὶ σφίγγει φοβισμένα το χέρι τῆς μαμᾶς.

Τὶ θέλεις, παιδάκι μου, κρυώνεις;

Μὰ ἡ γιαγιά, κουνῶντας τὸ ἀσπρόμαλλο κεφάλι της, λέει. Ὄχι, κόρη μου, δὲν κρυώνει. Ἀπόψε γιὰ πρώτη φορὰ γνωρίζει τὴ ζωή...

Ἡ γνωριμιά της εἶναι βαρειὰ καὶ φοβᾶται...

Κάθε Χριστούγεννα, ἡ φόβος της θὰ μεγαλώνει καὶ ἡ χαρὰ θὰ λιγοστεύει.

Κάποτε, θὰ μείνει μόνο ἡ πίκρα καὶ τ' ἄσπρα της μαλλιὰ καὶ οἱ ἀναμνήσεις...

Καίτη Σ. Σβορώνου

Η ΓΕΝΝΗΣΗ

Ὄρθρος βαθύς, φριχτὴ σιγὴ ἁπλωμένη...
Στὸ νεκρικό, νυχτερινὸ σκοτάδι,
κάθε ψυχὴ κοιμᾶται ἀναπαμένη...
Κι' ὅμως, νά, ἐκεῖ ψηλὰ κάποιο σημάδι,

μηνάει χαρὰ κρυφὴ πῶς περιμένει.
Ξάφνου ἡ δροσοῦλα ἡ πρωινὴ σὰ χάδι,
ἀχὸς γλυκὸς στ' αὐτιά μου λὲς πηγαίνει
κι' ἀκούω μακρυὰ πολύ, σὰν ἀπ' τὸν Ἅδη,

μικροῦ νιογέννητου παιδιοῦ τὸ κλᾶμα.
Γύρω ἡ αὐγούλα τώρ' ἀναροδίζει
κι' ὅσο τὸ φῶς σκορπιέται πάλι,—θᾶμα!
Τ' ἄστρο τῆς Βηθλεὲμ ἀντιφεγγίζει
λαμπρότερο τὸ θεῖο φῶς τῆς Μοίρας.
ΧΡΙΣΤΟΣ γεννιέται σήμερα ὁ Σωτῆρας!

Δ. Παπακωνσταντίνου

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ

—Στὴ Γέννησή Σου Χριστὲ ἐμεῖς οἱ ταπεινοὶ προσκυνᾶμε. Ἡ λάμψη Σου φώτισε τὶς κυρτωμένες ράχες καὶ τὰ ὀργωμένα μέτωπά μας κι' ἡ δύναμη τῆς Ἐλπίδας ποὺ φωσφορίζει τὸ φωτογενιακό Σου ὅλο, μαγνήτισε τὴ ψυχή μας. Ξαναβρίσκουμε τὸ χαμένο ἑαυτό μας, διψασμένοι στὴν ἀνάμνηση (κλεμένη σπίθα δική Σου σκεπασμένη μὲ τὸ χρόνο ἀπ' τὴν κακία—ντροπὴ τὸ φῶς, ὅλα κλειστὰ ὅλα σκοτάδια) μὲ τὸν Ἐρχομό Σου.

—Ἡ πρώτη Σου φωνή, ἠχηρὴ καὶ τσουχτερή, δυναμωμένη ἀπ' τὰ χνῶτα τῶν βοδιῶν, ὑψώνεται ἀνάμεσα στὰ μουγκρητά των, κι' ἁπλώνεται στοὺς αἰθέρες: «οὐαί, οὐαί!..». —Οἱ Γραμματεῖς κι' οἱ Φαρισσαῖοι τἄκουσαν. Φωνὴ παιδιοῦ· καμμιὰ ἀνησυχία—γλυκὸς λόγος ἀπατηλῆς δικαίωσης.

—Τὸ σπάσιμο τοῦ χρόνου συντελέστηκε. Στὴν ἱερὴ Στιγμὴ τῆς Γέννησή Σου ὅλα ξέσκεπα, ὅλα λεύτερα, ὅλα ἁπλᾶ, ἡ Ἀλήθεια, ἡ Ἀγάπη κι' ἡ Ὀμορφιά. Ἡ προοδευτικὴ πορεία πρὸς τὴν τελείωση καὶ τὴν ἑνανθρώπιση ἄρχισε. Ἡ ἀγάπη μας στὴν Ἀγάπη Σου, κι' ὅλοι σ' Αὐτὴ ἀγαπημένοι.

Κώστας Τρικκαλινὸς

ΤΟ ΚΑΤΙΝΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 8)

λευαν πολλὲς καρδιὲς ἀνθρώπων.

Τὸ Κατίνι μὲ σβελτωσύνη ἔστρωσε μπροστὰ στὸ τζάκι τὶς βελέντζες, καὶ σὰν πλάγιασαν ἔριξε ἀπὸ πάνω τὶς φλοκωτές.

Μὰ δὲν ἀποκοιμήθηκε ἀμέσως, μὲ τὰ δυό του χέρια κρατοῦσε ἀκόμα καὶ χάϊδευε τὴν γαλάζια κορδέλλα καὶ τὸ δαχτυλιδάκι.

Ἀφοῦ τὰ χάρηκε τἄβαλε κάτω ἀπὸ τὸ προσκεφάλι καὶ κουλουριάστηκε κι' αὐτὸ σὰν τὰ δυὸ ἄλλα παιδιὰ δίπλα, κοντὰ στὴ μάννα του.

Ὅξω δὲν σφύριζε, δὲν βούϊζε πιὰ τὸ ἀγριοβόρι. Ὁ καιρὸς εἶχε γλυκάνει.

Χαράματα σηκώθηκαν γιὰ νὰ ἑτοιμαστοῦν.

Τὸ Κατίνι καὶ ἡ μάννα νίψανε καὶ ντύσανε τὰ μικρά, σάρωσαν τὸ χαγιάτι, νοιάστηκαν νὰ ταΐσουν τὰ ζωντανά.

Κι' ὅταν χτυποῦσαν οἱ καμπάνες τοῦ ἐρημοκκλησιοῦ ποὺ λειτουργιόντανε κάθε Ἄϊ βασίλη. Ἦταν ὅλα ἕτοιμα καὶ ἡ Μάννα τράβηξε ἀπὸ τὸ χιονισμένο μονοπάτι γιὰ τὴν ἐκκλησιὰ κρατῶντας τὸν Διαμαντὴ στὴν ἀγκαλιά, καὶ βαστῶντας τὸν Γιώργη ἀπ' τὸ χέρι.

—Κατίιιν, Κατίιιν, φώναξε ἡ μάννα.

—Ἄϊντε τάχυνε ντὲ θ' ἀπολύση ἡ λειτουργία.

—Ἐρχουμαι...

Ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Κατίνι

ΤΟ ΑΝΤΙΚΡΥΝΟ ΣΠΙΤΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 14)

προβάλλει ἡ Κυρία, ἡ μητέρα τῆς Χρηστινούλας καὶ τὴ μαλλώνει. Ἡ Κρινιὼ μονομιᾶς συνέρχεται καὶ παρατάει τὸ γάτο. Ἐκεῖνος παιχνιδιάρης καὶ γρήγορος, τρέχει πάνω στὸ χιόνι καὶ καθὼς πηδᾶ, τὰ πόδια του ἀφίνουν βαθειὰ σημάδια σὰν ἀστράκια πάνω σὲ κάτασπρο οὐρανό. Ἡ Κρινιὼ ξαναρχίζει τὸ σφουγγάρισμα. Τώρα τὸ μουτράκι της ξανάγινε σοβαρό. Ὡστόσο τὸ χαμόγελο ὑπάρχει ἀκόμα πάνω στὰ σκασμένα χειλάκια της, ὑπάρχει καὶ τὸ δείχνει. Καὶ νὰ σκεφτεῖ κανεὶς πὼς δὲν εἶναι περσότερο ἀπὸ ἑφτὰ χρονῶ, δὲν εἶναι!

30 τοῦ Δεκέμβρη.

Σήμερα ἡ Χρηστινούλα βγῆκε μὲ τὴ μητέρα της. Πρωΐ, πρωΐ ἀκόμα τοὺς εἶδα νὰ κατεβαίνουν στὶς σκάλες καὶ νὰ τραβᾶνε τὸ μεγάλο δρόμο τῆς ἀγορᾶς. Πᾶνε γιὰ τὰ ψώνια τῆς Πρωτοχρονιᾶς Ἡ Χρηστινούλα ἦτανε καλοντυμένη. Γαλότσες ψηλές, γάντια πλεχτά, παλτὸ καμηλὸ καὶ κουκούλα γούνινη. Ἄτρωτη στὸ κρῦο. Τὸ ἴδιο κι' ἡ μητέρα της. Τί εὐτυχία νὰ εἶναι κανεὶς καλοντυμένος μὲ τέτια παγωνιά! Γιατὶ σήμερα τὸ χιόνι ἤρθε πιὸ δυνατὸ ἀπὸ πρίν, γεμίζει τοὺς δρόμους, τὶς στέγες καὶ τὰ ψηλὰ πέτρινα σπίτια. Λὲς κιεὐχαριστιέται νὰ κολλάει πάνω στὸ πλῆθος, ποὺ πηγαινοέρχεται βιαστικό, γιὰ νὰ τελειώσει μιὰν ὥρα πιὸ γρήγορα τὴ δουλιά του καὶ νὰ τρέξει στὸ σπίτι του. Νοιώθεις νὰ εἶσαι φυλακισμένος μέσα σὲ πυκνὰ στρώματα ἀπὸ σύνεφα. Δὲ λὲς πῶς μπορεῖ ποτὲ νὰ ξανανοίξουν καὶ πῶς πίσω θέ τους βρίσκεται ἕνας οὐρανός. Ἀναπνέεις χιόνι. Ὡστόσο, οὔτε ἡ Χρηστινούλα, οὔτε ἡ μητέρα της φοβηθήκανε αὐτὸ τὸ κακὸ καὶ τράβηξαν γιὰ τὰ μαγαζιά. Μεσημέρι κιακόμα νὰ γυρίσουν. Κάθουμαι στὸ παράθυρο καὶ περιμένω τὸν ἐρχομό τους, θέλω νὰ μαντέψω ἀπτὸ σχῆμα ποὺ θὰ ἔχουν τὰ πακέτα τους τὶ πράγματα ἀγοράσανε, τὶ παιγνίδια πήρανε γιὰ τὴ Χρηστινούλα καὶ τὶ δῶρα γιὰ τοὺς μεγάλους τοῦ σπιτιοῦ. Σήμερα δὲ θὰ βγῶ ἔξω. Δὲν ἔχω καμμιὰ δουλιὰ νὰ βγῶ ἔξω. Ξαναπαίρνω τὸ «Ἡμερολόγιο τοῦ πλοιάρχου Σκώτ» καὶ τὸ διαβάζω ἀπαρχής. Τραγικὲς ἡμερομηνίες περνοῦν στὰ μάτια μου: 3 τοῦ Γενάρη, 7 τοῦ Γενάρη, 10 τοῦ Γενάρη, 13 τοῦ Γενάρη, 16 τοῦ Γενάρη 1912. Κιαπὸ κάτω: 150 χιλιόμετρα, 137 χιλ. 94 χιλ. γιὰ τὸ ποθητὸ τέρμα, γιὰ τὴν καρδιὰ τοῦ Πόλου. Γιὰ τὴν καρδιὰ αὐτὴ ποὺ κανένας παλμὸς δὲν τὴ ζεῖ. Ἐμεῖς θὰ τὴν ξυπνήσουμε πρῶτοι. 70 χιλ 50 χιλ. 30 χιλ. 15 χιλ. 8 χιλ. 2. χιλ. Μά... ἡ σημαία τῶν ἄλλων, τῶν Νορβηγῶν, πρόλαβε καὶ κυμάτισε πρώτη τὸ θριαμβό της! Τί τραγικὴ τύχη! Ὁ πόλος τῆς γῆς, αὐτὸς ποὺ ἀπὸ χιλιάδες χρόνια ἔμενε ἀσύληπτος στὴ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου, μέσα σὲ δέκα πέντε μέρες ἀνακαλύφτηκε δυὸ φορές. Πρῶτος ὁ Ἀμοῦνδσεν, δεύτερος ὁ Σκώτ, μὲ διαφορὰ ἴσως λίγων ὡρῶν. Ἄ, ποιὰ μοῖρα κακὴ κυβερνάει τέτιες στιγμές! Φαίνεται πῶς ἡ φύση εἶναι δυνατώτερη ἀπτὸν ἄνθρωπο καὶ ἐκδικιέται σκληρὰ ὅλους αὐτοὺς ποὺ θέλουν νὰ μποῦν στὸ βαθὺ μυστικό της... Ἡ Χρηστινούλα γυρίζει. Ἔχουν μαζὶ κιένα μικρὸ χαμαλάκι ποὺ τοὺς βοηθάει στὰ βαρειὰ ψώνια. Χτυποῦνε τὸ κουδοῦνι. Ἡ πόρτα ἀνοίγει κι' ἡ Κρινιὼ κατακκόκινη ἀπὸ χαρὰ πετιέται ἔξω. Θαρρεῖ κανεὶς πὼς ὅλα αὐτὰ ἤρθανε γιὰ τὸ χατῆρι της, ἀγορασμένα ξεπίτιδες γιὰ κείνη. Παίρνει τὰ πακέτα ἀπ' τὰ χέρια τοῦ ἀγοριοῦ, βοηθάει καὶ τὴν Κυ-

καὶ βγῆκε ἔχοντας δεμένο φιόγκο στὸ καστανό του κεφάλι τὴν κορδέλλα.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἔβγαινε κι' ὁ ἥλιος ἀπ' τὸ βουνό.

Τὸ Κατίνι κοίταξε ψηλὰ τὸν πεντακάθαρο γαλάζιο οὐρανό, τὰ χρυσάφια τοῦ ἥλιου, μὲ τὰ γλαρὰ μισόκλειστα λυπημένα του μάτια.

Καὶ χωρὶς νὰ θέλη ξανακοίταξε τὴ γαλάζια του κορδέλα, τὶς μακρυές του πλεξοῦδες.

Καὶ τάχυνε τὸ βῆμα φωνάζοντας ὅλο χαρά.

—Μάνναμ... Μάνναμ...

Γιάννης Δεληγιάννης

ρία καὶ τὴ Χρηστινούλα, τρέχει πότε στὸν ἕναν, πότε στὸν ἄλλον. Χαίρουμαι μαζί της. Προσπαθῶ νὰ μαντέψω πιὸ πακέτο κρύβει τὸ δῶρο τῆς Κρινιῶς. Ἄραγες εἶναι ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ μικρό, μὲ τὸ γαλάζιο χαρτί; Ἢ μήπως τὸ ἄλλο, αὐτὸ ποὺ κρατάει ἐπιδεικτικὰ ἡ Κυρία στὰ χέρια της. Ποιὸς ξέρει... Ἂς κάνω λίγη ὑπομονή. Αὔριο ἴσως τὸ μάθω, ἴσως δῶ στὰ κοκκινισμένα χεράκια της καμμιὰ κοῦκλα, κανένα φανταχτερὸ παιγνίδι, ἢ τίποτα καινούργια παπούτσια στὰ πόδια της! Κλείνω τὰ μάτια καὶ παρακαλῶ τὸ Θεὸ νὰ μὴ διαψεύσει τὶς ἐλπίδες μου. Ὅτι καὶ νάναι, ἀκόμα καὶ γιὰ τὸ πιὸ ἀσήμαντο πραγματάκι ποὺ θὰ τὶς χαρίσουν, θὰ πέσω στὰ γόνατα καὶ θὰ σ' εὐχαριστήσω, Κύριε...

31 τοῦ Δεκέμβρη.

Παραμονὴ Πρωτοχρονιᾶς. Τέτια μέρα ἡ Ἰφιγένεια, ὁ Δημήτρης κι ἐγὼ βγαίναμε στὴν ἀγορὰ τοῦ χωριοῦ. Ὄχι βέβαια γιὰ νὰ ψωνίσουμε, μὰ γιὰ νὰ σεργιανίσουμε τὰ παιγνίδια, τὰ κρεμασμένα κρέατα στὰ χρυσομένα τσιγκέλια καὶ τοὺς παραδαλοντυμένους χωριάτες ποὺ ἀγοράζανε λογιώ, λογιὼ πράγματα γιὰ τοὺς δικούς τους. Καμμιὰ φορὰ μᾶς ἀκολουθοῦσε κι' ἡ μητέρα. Καὶ τότες γινότανε σωστὸ πανηγύρι, γιατὶ γιὰ νὰ μᾶς εὐχαριστήσει ἀγόραζε σόλους μας ἀπὸ κάτι, μάζευε ἀπὸ δῶ κιαπὸ κεῖ ὅλο τὸ χρόνο λίγες δραχμοῦλες καὶ μᾶς εὐχαριστοῦσε τούτη τὴ μεγάλη μέρα. Ἔπαιρνε τοῦ Δημήτρη κανένα παλιάτσο, ἀπὸ κείνους τοὺς ἀστείους παλιάτσους ποὺ κάνουνε τοῦμπες πάνω σὲ μετάξινη κλωστή, ἀγόραζε τῆς Ἰφιγένειας καμμιὰ φανταχτερὴ διχτυλίθρα γιὰ τὰ κεντήματά της κιἀρπαζα ἐγὼ τὰ «Δέκα ἐκλεκτὰ παραμύθια τοῦ λαοῦ μὲ δραχμὰς μόνον 3!» Ἔ, αὐτὸς ἦτανε σωστὸς θρίαμβος γιὰ μᾶς τὰ παιδιὰ ποὺ δὲν εἴδαμε ποτὲς στὰ χέρια μας μεγαλύτερα δῶρα ἀπὸ τοῦτα. Γυρίζαμε στὸ σπίτι μὲ φωνὲς καὶ τραγούδια, σὰ νὰ φέρναμε μαζὶ ὅλη τὴν ἀγορὰ μὲ τὰ παιγνίδια της. Ἀπτὸ πρωΐ ἕνα τσοῦρμο παιδιὰ λένε τὰ κάλαντα. Γυρνᾶνε ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα καὶ τραγουδᾶνε μὲ τὰ τριγωνάκια στὰ χέρια. Εἶναι ὅλα παγωμένα, μὰ χαρούμενα. Οἱ μέρες αὐτὲς εἶναι τῶν παιδιῶν. Ὁ ἅγιος Βασίλης, ἔχει χιλιάδες ἑκατομμύρια ἐγγονάκια πάνω στὴ γῆ. Κι' ὅλα λίγο πολὺ τ' ἀγαπάει καὶ τὰ σκέφτεται. Ὅμως οἱ ἄνθρωποι τῆς στεροῦνε τὴ χαρά! Τὸ ἀντικρυνὸ σπίτι ἔχει σήμερα πάλι καινούργιες προετοιμασίες. Ἡ Κρινιὼ βρίσκεται στὶς δόξες της Πάει κιέρχεται ἀπτὸ φοῦρνο μὲ τὶς βασιλόπιτες στὸ κεφάλι. Δὲν λογαριάζει οὔτε χιόνι, οὔτε κούραση. Κιγὼ, κάθουμαι ἐδῶ στὸ παράθυρο καὶ τὴ βλέπω καὶ γίνουμαι ἕνα μαζί της. Συλλογιέμαι ἀκόμα τὸ δῶροτης. Κυττάζω τὰ ποδαράκια της, γιὰ τίποτα. Φοράει τὰ ἴδια μπαλωμένα παπούτσια, τὰ παλιά, ἀγορίστηκα παπούτσια λὲς νὰ εἶναι τὸ δῶρο της αὐτὴ ἡ καινούργια σκοῦπα μὲ τὰ μακρυὰ κοτσάνια καὶ τὸ γερὸ δέσιμο στὴ μέση. Βραδυάζει. Τὸ ἀντικρυνὸ σπίτι φωτίζεται ὁλάκαιρο. Οἱ παλιὲς κουρτίνες τραβιγμένες στὰ πλάγια ἀφίνουν νὰ βλέπω πάλι τί γίνεται μέσα στὸ μεγάλο σαλόνι. Ἕνα τραπέζι στὴ μέση μὲ κάτασπρο τραπεζομάντηλο καὶ μὲ σωρὸ γυαλικὰ ποὺ στέλνουν πολύχρωμες λάμψεις ὡς ἐμένα. Εἶναι ἕτοιμο καὶ περιμένοι. Τὸ ἔλατο στολισμένο στὴ γωνιά του, ἀνυπομονεῖ νὰ τὸ ἀνάψουνε, οἱ διαβάτες λιγοστεύουνε. Πολὺ λίγο εἶναι αὐτοὶ ποὺ βρίσκονται ἀκόμα στὸ δρόμο. Μὰ νὰ ποὺ τὴν ὥρα αὐτὴ περνάει ἕνας ζητιάνος. Κλαίει τὴ κατάντια του τραγουδιστὰ καὶ μὲ μιὰ παλιὰ φυσαρμόνικα στὸ χέρι. Κανεὶς δὲν τὸν προσέχει. Στέκεται κάτω ἀπτὸ ἀρχοντικὸ καὶ παίζει μάταια. Σέρνει τὰ βήματά του καὶ φεύγει κυφτὸς καθὼς ἤρθε, γεμάτος λύπη βουβή. Ξαφνικὰ ἡ ἀντικρυνὴ πόρτα ἀνοίγει, ὄχι ἡ μεγάλη, ἡ μικρὴ τῆς ὑπηρεσίας καὶ βγαίνει ἡ Κρινιώ. Ποὺ πάει τέτια ὥρα; Προσέχω τί κάνει Τὸ μικρὸ κορίτσι κυττάζει ἕνα γύρο, μιὰ πάνω, μιὰ κάτω. Κάτι κρατάει στὰ χέρια της ποὺ προσπαθεῖ νὰ τὸ κρύψει. Γιὰ μιὰ στιγὴ παίρνει τὴν ἀπόφαση, βγαίνει στὸ δρόμο καὶ προφταίνει τὸ ζητιάνο, τὸν προφταίνει ἀκριβῶς κάτω ἀπτὸ παράθυρό μου. Ἀκούω τί τοῦ λέει: Πάρε τοῦτα παπούλι, εἶναι λίγο κρέας καὶ λίγα φροῦτα. Στὰ φύλαξα ἀπτὰ χτές ποὺ σὲ εἶδα νὰ περνᾶς τὴν ἴδια ὥρα. Καληνύχτα.

Κάτι μουρμουρίζει ὁ γέροντας μὰ δὲν καταλαβαίνω τί λέει. Ὅμως αἰσθάνουμαι πολὺ καλὰ ὅλο ἐκεῖνο ποὺ ἀναδεύουνε τὰ χείλια του. Τὸ βράδυ ἐξοκολουθεῖ νὰ πέφτει βαρὺ καὶ σκοτεινό. Ὁ ἄνεμος φουσκώνει μέσα στοὺς στενοὺς μακρυνοὺς δρόμους κι' ἡ νύχτα προμυνύεται ἄσχημη. Τὸ χιόνι ἄρχισε πάλι ἀκούραστο ξαπλώνεται πυκνὸ πάνω στὶς στέγες καὶ στὰ δέντρα καὶ σκεπάζει τὰ πάντα κάτω ἀπτὸ λευκὸ σάβανό του. Παντοῦ σιωπή. Μονάχα ἡ φυσαρμόνικα τοῦ γέρου ἀκούγεται καθὼς ἀπομακρύνεται νὰ κλέει σιγανὰ στὴ στροφὴ τοῦ δρόμου. Ὅμως ἐμένα μοῦ φαίνεται πὼς λέει εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ. Γλυκιὰ ὑπαρξούλα, ἡ μικρὴ καρδιά σου εἶναι ἡ καρδιὰ ὅλων τῶν φτωχῶν παιδιῶν ποὺ χτυπᾶ πονετικὰ πάνω στὴ γῆ. Ἂς εἶναι εὐλογημένο τὸ χεράκι ποὺ ἔδωσε στὸ γέρο ζητιάνο λίγη συμπόνεση, ἂς εἶναι εὐλογημένο Κρινιώ, μικρὴ δουλίτσα...

Γιάννης Β. Ἰωαννίδης

ΑΛΗΤΕΣ

Στοῦ δρόμου τὸ λερό, τὸ πεζο-
[δρόμι
θλιμμένοι, μὲ ματιὰ χαυνωτική,
στέκουν βουβοί — θαρρεῖς—ἐκ-
[στατικοὶ
τοὺς κυνηγοῦν σκληρὰ οἱ νόμοι...

Τὸ χέρι τους ἁπλώνουνε στὸ
[δρόμο
—μπρὸς στὸ σκληρὸ κολάρο
[ντροπαλά...
γιὰ τὴ χαρὰ ποὺ δίπλα τους
[κυλᾶ
νὰ αἰστάνονται βαθμιά τους ἕνα
[τρόμο;...

Σεῖς μὲ τὸ βιός—φίλοι μου πο-
[νεμένοι—
ὅπου δὲν ἔχει γνώρισμ' ἀνθρω-
[πιᾶς,
—ἕνα χαδάκι, ἕνα δῶρο μιᾶς
[καρδιᾶς—
δεχτῆτε τὴν ἀγάπη μου, Ω!
[θλιμμένοι...

Μιχάλης Δελούδης